

UBL: BKNOOG 195

Agnel pontificere,
1858.

195

Boekenoozen
195.

DE SCHOONE HISTORIE

18195 *Van den vromen en Godvrugtigen Jongeling*

JOSEPH,

Die uyt haet en nyd van syne Broeders verkogt, in Egypten gebragt, onschuldig gevangen is; van den Koning Pharaö wederom verloft, ende tot hoogen Staet verheven, tot hulpe en bystand van synen Vader Jacob, ende van alle syne Broeders.

Getrokken uyt het Boek Genesis.

Naan nieuwbbe oerzien, ende nae den lesten Roomschen Tegt verbeterd.

TOT BRUGGE.

By de Weduwe van M. J. LACROIX, in de Steen-straete in den Bybel.

DEN DRUKKER
TOT DE LEERZUGTIGE
JONGHEYD.

Siet Jongheyd nu in 't licht 't geen noyt en was voor dezen,
Hier is den weg gebaend om wel te leeren lezen,
'K hebb' JOSEPH, die alleen maer in het Vlaemisch en was,
Verdobbelt met Geschrift; zeer nut en wel te ras,
Voor die het Vlaemisch nu weet, in 't Schrift zoud geeren leeren
Soo gy in 't Schrift manqueert, wilt tot het Vlaemisch u keeren
Het staet al nevens een, 't is tot u groot gerief,
Uw' Leerzugt is aen my zeer aengenaem en lief,
Veel Ouders, die my dit wel hebben komen vraegen,
Maer hebb' my, zonder moeyt', daer toe niet kunnen draegen:
Dog even naer veel tyd en minnelyken drift,
Hebb' ik JOSEPH gedrukt half Vlaemisch en half Geschrift,
Neemt dat in dank, Jongheyd, den arbeyd die ik dede,
En ook den tyd die ik tot uw welvaer bestede:
Met regt noem' ik welvaerd de konst die gy hier leerd,
Vermits gy van het kwaed hier met JOSEPH afkeerd.
Hier mede wensch' ik U den Goddelyken Zegen,
En dat syn zuyv'ren Geest U komt in 't hert gestegen,
De wysheyd JESUS geeft U in Dryvuldigheyd,
Wiens lof dat dueren zal van nu in d'eeuwigheyd.

MJ. DERNED.
LETTERKUNDE
TE LEIDEN

DE SCHOONE HISTORIE
VAN DEN
VROMEN JONGELING
JOSEPH.
HET EERSTE KAPITTEL

JOSEPH, den lieftsten Zoon syns Vaders, verhaelt synen Droom, word door haet synder Broeders in eenen ouden put gesteken, en in Egypten gevoert

JOSEPH, als hy seftjien jaeren oud was / voede syns Vaders hutte met zyne Broeders / als hy nog een kind was / ende hy was by de kinderen van Bala / ende Zelpja / syns Vaders Dingszouwen / en beschuldigde zyne Broeders by synen Vader van eene alberkwachste zonde. Ende Israël had Joseph lief boven alle zyne kinderen / om dat hy hem in zyne oude dagen gewonnen had / en hy heeft hem eenen rok gemaakt veelverbwig van draed. Maer zyne Broeders stonde / dat hy van hunnen Vader boven alle zyne Zonen bemind was / hebben hem gehaet / ende zy konden hem niet vredelek toespreken. Ende het is gebeurd / dat hy aen zyne Broeders verhaelde eenen droom / die hy gesien had / den haelken eene vorzacke was / dat sy nog meerderen haet te

JOSEPH, als hy seftjien jaeren oud was, voede zyne Vaders hutte met zyne Broeders, als hy noch een kind was, ende hy was by de kinderen van Bala, ende Zelpja, syns Vaders Dingszouwen, en beschuldigde zyne Broeders by synen Vader van eene alderkwachste zonde. Ende Israël had Joseph lief boven alle zyne kinderen, om dat hy hem in zyne oude dagen gewonnen had, en hy heeft hem een rok gemaakt veelverbwig van draed. Maer zyne Broeders ziende, dat hy van hunnen Vader boven alle zyne Zonen bemind was, hebben hem gehaet, ende sy en konden hem niet vredelek toespreken. Ende het is gebeurd, dat hy aen zyne Broeders verhaelde eenen droom, die hy gezien had, den haelken eene vorzacke was, dat sy nog meerderen haet te

DE SCHOONE HISTORIE

4
 gen hem kregen / ende Joseph seide
 segde tot hun-lieben: Hoort my-
 nen bzoorn die ik gesien hebbe:
 My doch / dat wy op het veld
 schoonen bouden / en dat mynen
 schoof hem oprecht en stond /
 en u-lieben schoonen / haer ron-
 dom staende / aenbaden mynen
 schoof. En syne Broeders heb-
 den hem geantwoord: Zult gy
 van onzen Koning wezen? ofte
 zullen wy onder uwe magt ko-
 men / Daerom heeft deze zaeke
 van deze bzoornen en woorden een
 woetsel geweest van nydigheyt
 en van haet. Doch heeft hy ee-
 nen anderen bzoorn gesien / den
 welken hy syne Broeders ook
 verhaelt heeft / en geseyd: Ik
 hebbe door eenen bzoorn gesien
 als of de Zonne en de Maene
 ende elf Sterren my aenbaden.
 Als hy dit aen synen Vader en
 syne Broeders verhaelt had /
 soo heeft hem synen Vader be-
 straft / ende gezejd: Wat be-
 teekent dezen bzoorn / die gy ge-
 bzoorn hebt? Wat meent gy /
 zal ik en uwe Moeder / ende
 uwe Broeders u aenbieden op
 het aerderck / daerom denijden
 hem syne Broeders; maer sy-
 nen Vader merckte deze zaeke
 al swygende. Ende als syne
 Broeders / om hunz Vaders
 hadde te weyden / lagen te

gen hem kregen, en Joseph seide
 tot hun-lieben: hoort mynen
 doorn, die ik gezien hebbe: My docht dat by
 op het veld schoonen bouden, en dat
 mynen schoof hem oprecht en stond,
 en u-lieben schoonen, daer rondom
 staende, aenbaden mynen schoof
 En syne Broeders hebben hem ge-
 antwoord: Zult ge dan onzen Koning
 bbesen? ofte zullen by onder uwe
 magt komen? Daerom heeft deze
 zaeke van deze doornen en woorden
 een woetsel geweest van nydigheyt
 en van haet. Noch heeft hy eenen an-
 deren doorn gezien, den welken hy
 syne Broeders ook verhaelt heeft en
 geseyd: Ik hebbe door eenen doorn
 gezien, als of de zonne ende maene,
 ende elf sterren my aenbaden. Als
 hy dit aen synen Vader ende syne
 Broeders verhaelt had, soo heeft
 hem synen Vader bestraft, ende
 geseyd: Wat betekent dezen doorn
 die gy gedroomt hebt? Wat
 meent ge, zal ik en uwe Moeder,
 en uwe Broeders u aenbieden op het
 aerderck? Daerom denijden hem syne
 Broeders; maer synen Vader be-
 merkte dese zaeke al swygende. En-
 de als syne Broeders om hunz va-
 ders hadde te weyden, lagen te

VAN DEN VROMEN JONGELING JOSEPH 5

Sichem / zoo zende Israël tot
 hem: Uwe Broeders vreden die
 schaepen tot Sichem / komt / ik
 zal u tot hun-lieben senden. En-
 de als hy antwoorde: Ik ben
 hier; zende tot hem: Gaet
 henen / en ziet of het met uwe
 Broeders en met het veer al wel
 gaet / en verzegelt my de koop-
 schap wederom hoe het haer gaet. Als
 hy dus gesonden was uit de
 daelinge van Bethon / is hy ge-
 komen tot Sichem / ende ee-
 nen man heeft hem gevonden
 dwaelende op het veld / ende
 hem gebaert wat hy zocht? en
 hy antwoorde: Ik soeke myne
 Broeders / segt my dog waer
 sy de schaepen vreden. En den
 man heeft tot hem geseyd: Sy
 zyn van hier gegaen / want ik
 hebbe hun-lieben hooren zeggen:
 Laet ons gaen te Dotaim. Al-
 dus is Joseph gegaen nae zijne
 Broeders / en hy vond hem te
 Dotaim. En als sy hem van
 verre gesien hadden / eer dat hy
 in hun-lieben kwaem / zoo ver-
 den sy, dat sy hem dooden zou-
 den / en zeyden tot malhanberem:
 Siet / den bzoorn komt daer /
 komt laet ons hem doot slaen / en-
 de hem verwerpen in den vanden
 kuyl / en wy zullen seggen: een al-
 berckwaerde wilb hier heeft hem
 verstonen / en dan zal men sien

Sichem, soo zende Israël tot hem:
 uwe Broeders vreden die schaepen
 tot Sichem, komt, ik zal u tot hun-
 lieden senden. Ende als hy antwoor-
 de: Ik ben hier; zende hy tot hem
 Gaet henen, en ziet of het met
 uwe Broeders en met het veer al
 wel gaet, en verzegelt my de koop-
 schap wederom hoe het gaet. Als
 hy dus gesonden was uit de daelinge
 van Bethon, is hy gekomen tot Si-
 chem, ende eenen man heeft hem
 gevonden dwaelende op het veld:
 ende gebaert wat hy zocht? En hy
 antwoorde: ik soeke myne Broeders
 segt my dog waer sy de schaepen vreden.
 Ende den man heeft tot hem ge-
 seyde: sy sijn van hier gegaen want
 ik hebbe hun-lieben hooren zeggen,
 Laet ons gaen tot Dotaim. Aldus is
 Joseph gegaen tot syne Broeders,
 en hy vond hem te Dotaim En als sy hem
 van verre gezien hadden, eer dat hy
 in hun-lieben kwaem, so verden sy
 dat sy hem dooden souden, en zeyden
 tot malhanberem: ziet den doorn komt
 daer, komt laet ons hem doot slaen,
 en hem verwerpen in den vanden kuyl,
 ende by zullen seggen: Een al-
 berckwaerde wilb hier heeft hem ver-
 stonden, ende dan zal men sien

Wat hem syne broomen daeten
 Als Kuden bit hoorde / zoo ar-
 kenbe hy om hem te verlossen
 uyt hunne handen / ende zegde:
 En laet ons zyne ziele niet doo-
 den nochte zyn bloed stozten /
 maer werpt hem in dezen ouden
 put die in de woestijne is / ende
 houd utwe handen onschuldig.
 Maer dit segde hy om dat hy
 hem wilde verlossen uyt hunne
 handen / en hem aen zynen Wa-
 der wederom leveren. Soo haest
 als hy by zyne Broeders ge-
 komen was / hebben zy hem
 ontloot van zynen rok / tot de
 doeten komende / ende verber-
 wig van daed / ende zy wier-
 pen hem in den ouden put /
 daer geen water in en was
 Ende zittende om brood te eten.
 soo hebben zy de Ismaeliten /
 ober het Land reisende / zien
 komen van Galaad met hunne
 kemels / draegende speerpe /
 Balsen en Myrtenbloemen nae
 Egypten. Andas heeft dan ge-
 segd tot zyne Broeders: wat zal
 het ons daeten dat wy onzen
 Broeder dooden / ende zyn bloed
 verbergen? Het is beter dat men
 hem aen de Ismaeliten verkoop-
 pen / en dat onse handen niet be-
 smet en worden / want het is dog
 onzen Broeder en ons vleesch.
 Ende zyne Broeders waeren te

bbat hem zyne droomen facten. Als
 Ruben dit hoorde, soe arbeede hy
 om hem te verlossen uyt hunne han-
 den, ende zegde: En laet ons syne
 ziele niet dooden, nochte syen bloed
 storten; maer bleep hem in dezen
 ouden put die in de woestijne is, en
 houd utwe handen onschuldig. Maer
 dit segde hy, om dat hy hem wilde
 verlossen uyt hunne handen, en hem
 aen zynen Nader wederom leveren
 Soo haest als hy by zyne Broeders
 gekomen was, hebben zy hem ont-
 loot van zynen rok, tot de doeten kom-
 mende, ende verberwig van daed,
 ende sy bierpen hem in den ouden
 put daer geen water in en was.
 Ende zittende om brood te eten, soe heb-
 ben sy de Ismaeliten, ober het land
 reisende, zien komen van Galaad
 met hunne kemels, draegende speer-
 pe, Balsen en Myrtenbloemen
 nae Egypten. Judas heeft dan ge-
 segd tot zyne Broeders: bbat zal het
 ons daeten, dat wy onzen Broeder
 dooden, ende syen bloed verbergen?
 Het is beter dat men hem aen de Is-
 maeliten verkoopen, ende dat onse
 handen niet besmet en worden, bbant
 het is dog onzen Broeder ende ons
 vleesch. Ende zyne Broeders waeren te

breken met syne woorden / ende
 als de Kooplieden van Ma-
 diaen daer dooz by kwaemen /
 hem uyt den put trekkende / heb-
 ben zy hem aen de Ismaeliten
 verkogt dooz twintig zilbere
 penningen / de welke hem hebben
 in Egypten geleyd / ende Ru-
 den wedergekeert zynde tot den
 put / en vond dat kind niet /
 ende met gescheurde kleederen
 gaende tot zyne Broeders / heeft
 gezegd: Dat kind en sijt men
 nergens / en waer zal ik hem
 gaen? Maer sy hebben zynen
 rok genomen / ende hebben dien
 gesteken in het bloed van een
 jong Bolyken / welk zy gebodt
 hadden / op dat hy dien tot hun-
 nen vader draegen soude / en seg-
 gen: desen rok hebben wy ge-
 vonden / desen of het alus zoons
 rok is ofte niet. En als den Wa-
 der dien kende / soe zegde hy: het
 is myn zoons rok / een alder-
 berechte wijs dier heeft hem ver-
 beten / een keeste heeft Josef
 verstaen. Ende zyne kleederen
 scheuren / heeft hy een haren
 kleed aengebuen / beschregebe sy-
 nen zone menigen tyd: ende als
 zyne kinderen vergaert waeren
 om hun vader rouw te verzoeken
 / soe en wilde hy geenen troost
 ontfangen; maer hy zegde: Ik
 zal nederdaelen by mynen zoon

breken met syne woorden, en
 als de Kooplieden van Madiaen daer
 dooz by kwaemen, hem uyt den put trekkende,
 hebben sy hem aen de Ismaeliten
 verkogt dooz twintig zilbere
 penningen, de welke hem hebben
 in Egypten geleyd, ende Ruben weder-
 gekeert zynde tot den put, en
 vond dat kind niet, ee met gescheurde
 de kleederen gaende tot zyne Broe-
 ders, heeft gezegd: Dat kind en sijt
 men nergens, ende waer zal ik hem
 gaen? Maer sy hebben zynen rok
 genomen, ende hebben dien gesteken
 in het bloed van een jong Bolyken
 het welke sy gebodt hadden, op dat hy
 dien tot hunnen vader draegen soude
 en zeggen: Desen rok hebben wy
 gevonden, beziet of het utwe zoons rok
 is ofte niet. En als den vader dien
 kende, soe zegde hy: het is myn zoons
 rok, een alderberechte wijs dier heeft
 hem verbeten, een keeste heeft
 Josef verstaen. En zyne kleederen
 scheurende, heeft hy een haren
 kleed aengebuen, beschregebe zynen
 zone menigen tyd: en als zyne kinderen
 vergaert waeren om hun vader
 rouw te verzoeken, soe en wilde hy
 geenen troost ontfangen; maer hy
 zegde: Ik zal nederdaelen by mynen zoon

al wrenende ter hellenwaert. Ende terwylen dat hy in synen rouw bleef / soo hebben de Madianers Joseph in Egypten verkogt aen Putiphar / den gesneeden Knygg-meester van Pharao.

HET II. KAPITTEL.

Hoe JOSEPH van zynen Heer in Egypten bemind wierd, en van zyns Heerens Huysvrouw tot onkuysheyd verlogt, het welk hy niet willende toestaen, wierd hy in den Kerker gestooten.

JOSEPH van is gelegd in Egypten / en Putiphar / een gesneeden van Pharao / eenen Prins van het Leger / eenen Egyptigen Man / heeft hem gekogt uyt de handen der Ismaeliters / van de welke hy baer gekogt was. En den Heer was met hem / ende was eenen Man gelukkig in alles handelende / ende hy woonende in syns Heerens huys / die wel wist dat den Heere met hem was / en dat alles van den Heer gekonstert wierd in zyne handen het gene hy hanteerde. Ende Joseph heeft gratie gebonden voer zynen Heer / en diende hem / van wie hy ober alles gestelt syde / bestierde hy het huys en al het gene hem beboven was / en den Heer heeft het huys van den Egypte naer gebenedyd / om Josephs wil / ende hy heeft vermenigvuldigt

al vbeeneende ter hellenbaer. En terbylen dat hy in zynen rouw bleef, soo hebben de Madianers Joseph in Egypten verkogt aen Putiphar, den gesneeden Knygg-meester van Pharao.

JOSEPH dan is gelegd in Egypten, en Putiphar, eenen gesneeden van Pharao, eenen Prins van het Leger, eenen Egyptischen man, heeft hem gekogt uyt de handen der Ismaeliters, van de welke hy daer gekogt was. En den Heer was met hem, en hy was eenen man gelukkig in alles handelende, en hy woonde in syns Heerens huys, die wel wist dat den Heere met hem was, en dat alles van den Heer gekonstert wierd in zyne handen het gene hy hanteerde. Ende Joseph heeft gratie gebonden voer zynen Heer, en diende hem, van wie hy ober alles gestelt syde, bestierde hy het huys en al het gene hem beboven was, ende den Heer heeft het huys van den Egypte naer gebenedyd om Josephs wil, ende hy heeft vermenigvuldigt

bigt soo in huysen als in tenten al zyn goed / en hy en nam geene andere kennisse als van het uzoed het gene hy at. En Joseph was schoon van aenigt / en traeg van aensten: ende naer vele dagen soo heeft zyne Vrouw haere oogen op Joseph geslagen en heeft gezeyd: Slaept hy my. Maer hy geenints willende hooren naer dat ondehoozigh werkh heeft tot haer gezeyd: Ziet / mynen Heer en weet niet wat hy in zyn huys heeft: want hy heeft het my al beboven / ende daer en is niet of het is al in myne magt / ende het is my al van hem overgegeven / uytgenomen my alleen / die zyne Pagsvrouw zyt. Hoe zoude ik mogen dit kwaed bezynen / ende tegen mynen Godt zondigen? Het busbaenige woorden viel beze Vrouw den Jongeling dage-lygh zeer lastig: maer hy weggerde die onrechtighen. Ende het is gebeurt op eenen dag dat Joseph in huys kwaem / en eenig werk bede zonder dat'er iemand by was / ende sy ghypende de slippen van zyn kleed / zegde: Slaept hy my. Ende hy heeft den Mantel in haere handen gelaeten / ende is gebloden ende uytgelopen. Ende als de Vrouw zag den Man

soo in huysen als in Landen al zyn goed, en hy en heeft geene andere kennisse als van het brood het gene hy at, Ende Joseph was schoon van aenigt, en traeg van aenzien en naer vele dagen soo heeft zyne Vrouw haer oogen op Joseph geslagen, en heeft gezeyd: Slaept hy my. Maer hy geenints willende hooren naer dat onbesjoelyk vbeek, heeft tot haer gezeyd, Ziet, mynen Heer en weet niet vbat hy in zyn huys heeft, vbant hy heeft het my al beboven, en daer en is niet of het is al in myne magt, en het is my al van hem overgegeven, uytgenomen gy alleen, die zyne Pagsvrouw zyt. Hoe zoude ik mogen dit kwaed bedryben, ende tegen mynen Godt sondigen. Mer duedanige vboorden viel deze Vrouw den Jongeling dagelyke zeer lastig; maer hy vbergeerde die onrechtlykheid. Ende het is gebeur op eenen dag dat Joseph in huys kwaem, en eenig vberk dede zonder dat'er iemand by was, ende sy ghypende de slippen van zyn kleed, zegde: Slaept hy my. Ende hy heeft den Mantel in haere handen gelaeten, en is gebloden ende uytgelopen. Ende als de vrouw zag den Man

tel in haere handen / en dat zy versmaed was / zoo heeft sy by haer geroepen de lieben van haer huyg ende gezejd tot hun-lieden: Ziet / hy heeft ons dezen Weizeerwischen man hier in gebragt / of dat hy ons tot spot maeken zoude / hy is binnen by my gekomen / om hem met my te verzaemen / ende als ik riep / ende hy myne stemme hoorde / liet hy achter den mantel die ik behield / ende liep weg daer huyten. Zoo dan / tot een zeker bescheijde der waerheijde / heeft zy den mantel behouden / ende dien aen haeren man gestoont als hy weder 't huyg kwaem / ende zegde: Dezen Weizeerwischen knecht / den welken my hier gebragt heyt / is binnen by my gekomen / om my tot spot te maeken / ende als hy my hoorde roepen / liet hy zynen mantel achter / die ik behield / ende vloog huyten weg. Als den Heer deze dingen gehoord hadde / ende te zeer geloofde de woorden van zyne Vrouw / soo is hy gestoort geweest / ende hy heeft Joseph overgegeven in den Kerker / alwaer des Konings gevangene hewaert wierden / ende daer was hy in gesloten. Maer den Heer was met Joseph / ende

tel in haere handen, en dat ze versmaed was. soo heeft se by haer geroepen de lieden van haer huyg, ende gezejd tot hun-lieden: Ziet h g heeft ons dezen Weizeerwischen Man hier in gebragt, op dat h g ons tot spot maeken zoude, h is binnen by me gekomen, om hem niet me te verzaemen, ende als ik riep, ende h g myne stemme hoorde, liet h g achter den mantel die ik behield, ende liep weg daer huyten. Soo dan, tot een zeker bescheijde der waerheijde, heeft zij den mantel behouden, ende dien aen haeren man gestoont als h g weder 't huyg kwaem, ende zegde: desen Weizeerwischen knecht, den welken g g hier gebragt hebt, is binnen by mij gekomen om mij tot spot te maeken, en als h g mij hoorde roepen, liet h g zynen mantel achter, die ik behield ende vloog huyten weg. Als den Heer deze dingen gehoord had, ende te zeer geloofde de woorden van zyne vrouwe, soo is h g gestoort geweest ende h g heeft Joseph overgegeven in den Kerker, alwaer des Konings gevangene hewaert werden, ende daer was h g in gesloten. Maer den Heer was met Joseph, ende heeft zyns onts

heeft zyns ontsfermende / hem gratis verleen in de oogen van den Oversten des Kerkers / die hem heeft in zyne handen gelevert alle de gevangene die in de gevangnisse waeren / ende wat daer geschiede / dat was onder Joseph / en den Oversten des Kerkers en nam nergers kennisse van: want hy had het hem al bevolen / want den Heer was hem mede / ende bestierde alle zyne werken.

HET I I I. KAPITTEL.

Hoe JOSEPH aen twee mede-gevangene hun-lieden droomen bediede.

Als deze dingen aldus gebeurt sijn waeren / zoo is het geschiede dat'er twee gesnedene tegen hunnen Heer misdeden / te weten: Den Schenker van den Koning van Egypten / ende den Bakker. Ende Pharao op hun gram zijnde (want den eenen was Oversten van de Schenker) heeft die beide doen steken in den Kerker der Princen van het Koninkrijk, daer Joseph ook in gevangen was. Maer den Kerker-meester heeft die aen Joseph gelevert / den welken hun-lieden ook gediend heeft; het verliet eenen korten tijt / ende sy werden gehouden in de gevangnisse.

fermende hem gratis verleen in de oogen van den Oversten des Kerkers, die hem heeft in zijne handen gelevert alle de gevangene die in de gevangnisse waeren, ende wat daer geschiede, dat was onder Joseph, ende den Oversten des Kerkers en nam nergers kennisse van, want hy had het hem al bevolen, want den Heer was hem mede, ende bestierde alle zijne werken.

Als deze dingen aldus gebeurt sijn waeren, is het geschied dat'er twee gesnedene tegen hunnen Heer misdeden, te weten den Schenker van den Koning van Egypten, ende den Bakker. Ende Pharao op hun gram zijnde (want den eenen was Oversten van de Schenker) heeft die beide doen steken in den Kerker der Princen van het Koninkrijk, daer Joseph ook in gevangen was. Maer den Kerker-meester heeft die aen Joseph gelevert, den welken hun-lieden ook gediend heeft; het verliet eenen korten tijt, ende zij werden gehouden in de gevangnisse.

En zy hebben beyde gedroomt op eenen nacht / nae de bediedenisse die hun dienste / tot de welke Joseph des morgens gekomen zoude / ende zag dat zy bezoest waeren / zoo heeft hy hun-lieden gebzaegt / zeggende: waerom is u aenzigt hebben bezoest als het plagt? De welke hebben geantwoort: Wy hebben eenen bzoem gesien / ende daer en is niemant die ons bezen kan bedieken. Ende Joseph heeft tot hun-lieden gezeyd: En behoort de bediedenisse Gode niet toe! Zegt my wat gy gesien hebt? Ende den Obersten der Schenker heeft eerst zynen bzoem verhaelt: Ik zag voer my eenen wyngstruyck / aen den welken dzy ranken waeren / allengheng wassende tot botten toe en naer de bloemen rijpe bzyben / ik nam den kop van Pharaon in myne hand / bus nam ik die bzyben / ende baulde die uyt in den kop / den welken ik hielt / ende gaf Pharaon den kop. Joseph antwoort: deze is de bediedenisse van den bzoem De dzye ranken zyn noch dzy bagen / naer de welke Pharaon uwen dienst zal gebachtig wezen / ende zal u weder stellen in uwen eersten staet / ende gy zult hem weder den

En zij hebben beyde gedroomt op eenen nacht, naer de bediedenisse die hun diende, tot de welke Joseph des morgens gekomen zijnde, en zag dat zij bedroeft waeren, soo heeft hij hun-lieden gebraegt, zeggende: waerom is u aenzigt heden droeuer als het plagt? De welke hebben geantwoort: Wy hebben eenen droom gezien, en daer en is niemant die ons desen kan bedieken. En Joseph heeft tot hun-lieden gezeyd: En behoort de bediedenisse Gode niet toe? Zegt my wat gy gezien hebt? En den Obersten der Schenker heeft eerst zynen droom verhaelt: Ik zag voer mij eenen wijngstruyck, aen den welken drij ranken waeren, allengheng wassende tot botten toe, en naer de bloemen rijpe druiven, ik nam den kop van Pharaon in mijne hand, bus nam ik die druiven, ende daubde die uyt in den kop, den welken ik hielt, ende gaf Pharaon den kop. Joseph antwoort: dese is de bediedenisse van den droom. De drije ranken zyn noch drij dagen, naer de welke Pharaon uwen dienst zal gebachtig wesen, ende zal u weder stellen in uwen eersten staet, ende gy zult hem weder den

kop geben nae uwer offic / geelyk gy te booren plagt te doen. Alleen wilt mynber gebachten wezen als het u wel gaet / en doet uermijertigheyt met my / dat gy Pharaon aengeest / dat hy mij uyt desen kerker verlosse: want ik dien diefelighe weg geboert uyt het Hezeenwische Land / ende hier sonder myne schuld in bezen put gesteecken Den Meester der Bakkers siende / dat hy wyselghe den bzoem verklaert hat / heeft gezeyd: Ende ik hebbe eenen bzoem gesien / dat ik dzy korben meel hadde op myn hoofd / en dat ik in den eenen korf, die den alderoppersten waer, droeg alderande spezen, de welke men maeken kan nae de Bakkers konste, en dat de vogelen daer uyt aten. Joseph heeft geantwoort: Deze is de bediedenisse des bzoems: De dzye korben / dat zyn noch dzy bagen / naer de welke Pharaon uwer dienst zal afnemen / ende u zal hangen aen het kruys / en de vogelen zullen uwer vleesch verscheuren. Daer naer den derden dag was den dag van de geboorte van Pharaon / den welken alsdan gaf eene groote maektyd aen zyne Dienaers; onder de maektyd soo wiert hy

kop geben nae uwer offic, geelyk gy te booren plagt te doen. Alleen wilt mynber gebachten wezen als het u wel gaet, en doet uermijertigheyt met my, dat gy Pharaon aengeest, dat hy mij uyt desen kerker verlosse: want ik dien diefelighe weg geboert uyt het Hezeenwische Land, ende hier sonder myn schuld in desen put gesteecken. Den Meester der Bakkers ziende, dat hy wyselghe den droom verklaert had. heeft gezeyd: En ik hebbe eenen droom gezien, dat ik dzy korben meel hadde op myn hoofd, en dat ik in den eenen korf, die den alderoppersten waer, droeg alderande spezen, de welke men maeken kan nae de Bakkers konste, en dat de vogelen daer uyt aten. Joseph heeft geantwoort: Deze is de bediedenisse des drooms: Deze dzye korben, dat zyn noch dzy dagen, naer de welke Pharaon uwer dienst zal afnemen, en u zal hangen aen het kruys, ende de vogelen zullen uwer vleesch verscheuren. Daer naer den derden dag was den dag van de geboorte van Pharaon, den welken alsdan gaf eene groote maektyd aen sine Dienaers onder de maektyd soo wiert hy

denken op den Meester van de Schenkers / ende op den Obersten van de Bakkers: Ende hy heeft den eenen vbeder gestelt in zyne plaetze, op dat hy hem soude te drincken geben ende den anderen hing hy aen eene galge / op dat de waerheyt des geraeters soude vertoont worden. Nochtans den Obersten der Schenkers / als het wel met hem ging / heeft synen bedieder vergeten.

HET IV. KAPITTEL.

Hoe JOSEPH Pharaon zynen Droom bedied, ende word Heer van Egypten gestelt, ende hoe dea dieren tyd begint.

NMer twee jaeren zag Pharaon eenen droom. Hem doch dat hy stont boven eenen vloed / van waer opwaemen seuen kunden schoon ende zeer bet / die weyden in vzoachtige plaetsen. Doch zeuen andere kunden in gelyklyk uyt den vloed misvallig / en van maerheyt uytgeteert / en luyden op den vloeds-debet in groene plaetsen / en sy hebben de andere versonden / welkers schoonheyt ende volghigheyt wonderlyk was. Pharaon wakker geworden zynde / sloop wederom / ende sag zeuen anderen

denkende op den Meester van de Schenkers, ende op den Obersten van de Bakkers. Ende hy heeft den eenen vbeder gestelt in zyne plaetze, op dat hy hem soude te drincken geben ende den anderen hing hy aen eene galge, op dat de vbaerheyt des geraeters soude vertoont vorden. Nochtans den Obersten der Schenkers als het vbel met hem ging, heeft zynen bedieder vergeten.

NDer twee jaeren sag Pharaon eenen droom hem doch dat hy stont boven eenen vloed, van vbaer vpkvamen zeuen kunden schoon ende zeer bet, die vbeden in vrokachtige plaetsen. Doch zeuen andere kunden in gelyklyk uyt den vloed misvallig, en van maerheyt uytgeteert. ende vbeden op den vloeds-debet in groene plaetsen, en sy hebben de andere versonden vbeders schoonheyt ende volghigheyt vbonderlyk vbae. Pharaon vbaeker geborden zynde, sloop vbederom, ende sag eenen anderey

droom, zeuen vrend groeiden uyt eenen vholm, vol en vbel gedaen daer kvbamen vke voort soo vele andere dunne en verzengde vrend versvindende de gansche schoonheyt der eerste. Pharaon ontwachte naer de ruste / en als het nu moerger stont geworden was / met vbaerheyt verbaert zynde / heeft gezonden tot alle de waerzeggers van Egypten / en alle de wyze / en heeft hem [soo zy nu vntboden waeren] den droom verhaelt / en daer was niemant die den zelven vbedien konde. Van ten lesten den Meester van de Schenkers gebenkende / zynde: *Ik hebbe myn misbae / den Koning gram wizende op zyne knechten / bede my ende den Meester van de Bakkers staoten in den kerker der Prinsen van het kuyg-volk daer luy op eenen nacht hebbe zagen elk eenen droom / toekomende dingen vbedienende. Daer was eenen vbezeutvchen Jongeling / des zelve kuyg-volks Dienaer / aen vbelken vbe onze droomen vertellende, hebbe merer baer heeft gevleken: want ik den wederom gestelt in mynen dienst / en hy is gehangen aen het kuyg. Als*

droom, zeuen vrend groeiden uyt eenen vholm, vol en vbel gedaen daer kvbamen vke voort soo vele andere dunne en verzengde vrend versvindende de gansche schoonheyt der eerste. Pharaon ontwachte naer de ruste, En als het nu moerger stont geborden vbae, met vbaerheyt verbaert zynde, heeft gesonden tot alle de waerzeggers van Egypten, en alle de wyze, en heeft hem [soo zy nu vntboden vbaeren] den droom verhaelt, en daer en vbae niemant die den selven vbedien konde. Van ten lesten den Meester van de Schenkers gedenkende, zynde: *Ik hebbe myn misbae, den Koning gram vbezende op zyne knechten, dede my en den Meester van de Bakkers staoten in den kerker der Prinsen van het kuyg-volk; daer vbe op eenen nacht hebbe zagen elk eenen droom, toekomende dingen vbedienende. Daer vbae eenen vbezeutvchen Jongeling: des zelve kuyg-volks Dienaer, aen vbelken vbe onze droomen vertellende, hebbe merer baer heeft gevleken: want ik den vbederom gestelt in mynen dienst en hy is gehangen aen het kuyg. als*

ban / uae beg Konings geboden / hebben zy terstond den ontslaegen Joseph geschooren en gekleed / hem boeztgebragt. Men wie hy zegde: Ik hebbe bzoomen gezien / en daer en is niemand die deze hebbe / ende ik hebbe gehouzt / dat gy die zeer wyzeligh geraet. Joseph zegde: Godt zal Pharaon wel gelukhige dingen antwoorzen / zonder my. Dus heeft Pharaon verhaelt wat hy gezien had: My dorcht / dat ik stond op den oever van eenen bloet / en dat'er zeven Runderen uyt den bloet opkwamen / zeer schoon en vet van vleesch / de welke in de weyde van dat veld het groen weyden / ende ziet naer deze volgen zeven andere Runderen / zeer leelgh ende maeger / ja dat ik noyt zulke en hebbe gezien in het Land van Egypten / de welke hebbe verstonen en verteerd de eerste / en gaben geen teken van verzaedheyt; maer verdoenen met de selve maegerheyt en kwaete. Ontspringende / zoo ik wederom van den slaep overballen wiert / zag ik eenen bzoorn. Zeven Wrent wiesse op eenen Palm / vol ende zeer schoon / noch zeven anderen dunne en verzengde kwaemen ook uyt dat

dan, nae de Konings geboden, hebben se terstond den ontslaegen Joseph geschooren en gekleed, hem boert gebragt. Men wie hy zegde: Ik hebbe droomen gezien, en daer en is niemand, die deze bedied, en ik hebbe gehoort, dat gy die zeer wyzeligh geraet. Joseph zegde: Godt zal Pharaon wel gelukhige dingen antwoorzen, zonder my. Dus heeft Pharaon verhaelt wat hy gezien had: My dorcht dat ik stond op eenen vever van eenen bloet, en dat'er zeven Runderen uyt den bloet opkwamen, zeer schoon en vet van vleesch, de welke in de weyde van dat veld het groen weyden: en ziet naer deze volgen zeven andere Runderen, zeer leelgh en maeger ja dat ik noyt zulke en hebbe gezien in het Land van Egypten, de welke hebbe verstonen en verteerd de eerste, en gaben geen teken van verzaedheyt, maer verdoenen met de selve maegerheyt en kwaete: Onspringende, zoo ik wederom van den slaep overballen wiert sag ik eenen Droom. Zeven Aend wiesse op eenen Palm, vol en zeer schoon, noch zeven andere dunne en verzengde kwaemen ook uyt dat

strop / de welke de eerste schoonheyt verstonen hebben. Ik hebbe de bediender den bzoorn verhaelt / ende daer en is niemand die my dien kan uytleggen. Joseph antwoorde: den bzoorn beg Konings is dit: Godt heeft Pharaon getoont wat hy zal doen / de selve schoone Runderen / en de zeven volle Wrent / dat zyn se ven bzuichtaerige jaeren / en begrypen beg zels bzoorn hragt. En de zeven dunne en maegere Runderen / de welke naer hun opkwamen / en de zeven dunne Wrent van den dorren wind verzengd / dat zyn zeven jaeren van den toekomenen dieren tyd de welke in bzuichtaerige jaeren zullen verbolt worden. Ziet / daer zullen zeven jaeren komen van groote bzuichtaerheyt in het geheel Land van Egypten / naer welke zullen volgen zeven andere jaeren van soo groote onbzuichtaerheyt / dat alle de voorgaende overbloedighheyt zal vergeten worden. Want den honger zal geheel het Land uytteeren / ende de groote armoede zal vernielen de groote bzuichtaerheyt. En dat hy ter tweede reyse gezien hebbe eenen bzoorn / de selve zaete aenwaente / is een teken van vastigheyt

strop, de welke de eerste schoonheyt verstonen hebben. Ik hebbe de bediender den droom verhaelt, en daer en is niemand die my dien kan uytleggen. Joseph antwoorde: den droom de Konings is dit: Godt heeft Pharaon getoont wat hy zal doen, de zeven schoone Runderen, en de zeven volle Aend, dat zyn zeven bruchtsaerige jaeren, ende begrypen de selve droom kracht. Ende de zeven dunne en maegere Runderen, de welke naer hun opkwamen, en de zeven dunne Aend van den dorren wind verzengd, dat zyn zeven jaeren van den toekomenen dieren tyd, de welke in duaniger jaeren zullen verbolt worden. Ziet, daer zullen zeven jaeren komen van groote bruchtsaerheyt in het geheel Land van Egypten, naer welke zullen volgen zeven andere jaeren van zoo groote onbruchtsaerheyt, dat alle de voorgaende overbloedighheyt zal vergeten worden. Want den honger zal geheel het Land uytteeren, ende de groote armoede zal vernielen de groote bruchtsaerheyt. Ende dat hy ter tweede reyse gezien hebbe eenen droom de selve zaete aenwaente, is een teken van vastigheyt

heyt / om dat Godts Woord geschied / ende in 't kort volbragt woz. Zoo dat den Koning nu bezoghe eenen wyzen ende voorzienigen Man / ende stelle hem over het Land van Egypten / die hem Oversten stelle alle de Land-schappen door / en dat hy het vyfde deel van de vruchten der zeven jaeren / die nu hozts komen zullen / vergaere in de schuren / ende dat al het Koozn onder Pharaos magt opgelegh ende bewaert wozbe in de Stede / ende laet hem te voeren uergh wozben tegen den bieren tyd van de zeven jaeren / die het Land van Egypten zeer belasten zal / op dat het Land niet geheel te niet en gaet van hunger. Den raed heeft Pharao ende alle zyne Dienaeren bejaegd / ende hy heeft tot hunlieden geseyd: Zullen wy ook kunnen zulk eenen Man vinden / die vol zy van den Geest Godts? Zoo heeft hy dan gezejd tot Joseph: Wengezien dat Godt u getoont heeft al het gene wy gesproken hebt / zal ik dan iemand kunnen vinden / die blyger zy als gy / ende ubbe gesek? Gy zult den Oversten van myn Huis zyn / ende al het volk zal gehoorzaam wezen aen de geboden

om dat Godts Woord geschied, ende in 't kort volbragt woz. Zoo dat den Koning nu bezoghe eenen wyzen ende voorzienigen Man, en stelle hem over het Land van Egypten, die hem Oversten stelle alle de Land-schappen door, en dat hy het vyfde deel van de vruchten der zeven jaeren. die nu korta komen zullen, vergaederen in de schuren, en dat al het koozn onder Pharaos magt opgelegh en bewaert wozbe in de Stede, en laet het te voeren uergh wozben tegen den dieren tyd van de zeven jaeren die het Land van Egypten zeer belasten zal, op dat het Land niet geheel te niet en gaet van hunger. Een raed heeft Pharao en alle zyne Dienaeren besaecht, ende hy heeft tot hunlieden gezejd: Zullen wy eek kunnen zulk eenen Man vinden, die vol zy van den Geest Godts? Soo heeft hy dan gezejd tot Joseph: Aengezien dat Godt u getoont heeft al het gene wy gesproken hebt, zal ik dan iemand kunnen vinden, die blyger zy als gy, ende ubbe gesek? Gy zult den Oversten van myn Huis zyn, ende al het volk zal gehoorzaam wozben aen de geboden

ubbe monde / alleen zal ik uwezen in den stael des Klyg. Ende Pharao heeft wederom tot Joseph gezejd: Ziet ik hebbe u Oversten gemacht van geheel het Land van Egypten. Ende hy nam eenen ring van zyne hand / en gaf hem dien in zyne hand. Ende kleede hem met een overkleed van witte syde / ende hy dede eenen gouden Halsband aen zynen Hals / en dede hem kleumen op zynen twee wagen / ten uetroeper roepenbe / dat zy alle hunne kintu door hem zouden kuygen / ende weten dat hy was gemacht den Oversten van geheel Egypten Land. Ende den Koning van Egypten heeft tot Joseph gezejd: Ik ben Pharao / zonder uwe bevel zoo zal niemand hand ofte voet roeren in het geheel Land van Egypten. Ende heeft zynen naem verandert / ende heeft hem naer de taete van Egypten genaemt den Saligmaker der werelt. En hy heeft hem tot eenen Huisvrouw gegeven Aseneth / de dochter van Putifar den Priester van Heliopolis. Dus dan is Joseph uytgeroest / in het Land van Egypten / en was dertig jaeren oud als hy in de tegenwoordighheyt van den Ra-

ubbe monde, alleen zal ik uwezen in den stoel des Klyg. En Pharao heeft wederom tot Joseph gezejd: Ziet, ik hebbe u Oversten gemacht van geheel het Land van Egypten. En hy nam eenen ring van zyne hand, en gaf hem dien in zyne hand. En kleede hem met een overkleed van witte syde, ende hy dede eenen gouden Halsband aen zynen Hals, en dede hem kleumen op zynen twee wagen, den uetroeper roepende, dat zy alle hunne kintu door hem zouden kuygen, ende weten dat hy was gemacht den Oversten van geheel Egypten Land. En den Koning van Egypten heeft tot Joseph gezejd: Ik ben Pharao, zonder uwe bevel zoo zal niemand hand ofte voet roeren in het geheel Land van Egypten. Ende heeft zynen naem verandert, en heeft hem naer de taete van Egypten genaemt den Saligmaker der werelt. En hy heeft hem tot eenen Huisvrouw gegeven Aseneth, de dochter van Putifar den Priester van Heliopolis. Dus dan is Joseph uytgeroest in het Land van Egypten, ende was dertig jaeren oud als hy in de tegenwoordighheyt van den Koning

uing Pharao stont / en is door alle de Landen van Egypten gereyft. Ende de vzychbaerheyt van de seuen jaeren is gekomen / ende het graen is in schoven gebonden / ende vergaerd in de schueren van Egypten. Want de oberbloedigheyt der Carwe was zoo groot / dat zy het zand der zee gelyk wierd / en dat de oberbloedigheyt soden maeten ging. Ende Joseph syn twee Zonen geboren / eer den dieren tyd kwam / de welke hem ge- daerd heeft Aseneth de Dogter van Putiphar den Priester van Heliopolis: Ende hy heeft den Eerste geboren Manasses genaemt / zeggende: Den Heere heeft my doen vergeten al mynen arbeid / ende het huys van mijnen Vader. Ende den tweeden noemde hy Ephraim / zeggende: Den Heer heeft my doen waissen in het Land mynber armoede. Als dan verscheuen waeren de seuen vzychbaere jaeren / die in Egypten gewest hadden / soo begonsten te komen de seuen jaeren ber armoede / de welke Joseph te boozen gezeyd had: den dieren tyd is magtig groot gewoort / waer door geheel het Land van Egypten gebrek had van kooz.

Pharao stont, en is door alle de Landen van Egypten gereyft. En de vruchtbaerheyt van de seuen jaeren is gekomen, en het graen is in schoven gebonden, ende vergaerd in de schueren van Egypten. Want de oberbloedigheyt der Carwe was zoo groot, dat zij het zand der zee gelyk bbied, ende dat de oberbloedigheyt soden maeten ging. En Joseph zijn twee Zonen geboren, eer den dieren tyd kwam, de welke hem gesaerd heeft Aseneth, de Dogter van Putiphar den Priester van Heliopolis. En hij heeft den eerste geboren Manasses genaemt, seggende: Sen Heer heeft mij doen vergeten al mynen arbeid, en het huys van mijnen Vader. En den tweeden noemde hij Ephraim, seggende: Sen Heer heeft mij doen waissen in het Land mijns ber armoede. Als dan verscheuen vbaeren de seuen vruchtbaerige jaeren die in Egypten gebeeft hadden, soo begonsten te komen de seuen jaeren der armoede, de welke Joseph te booren geseyd had: den dieren tyd is magtig groot geborden door geheel de land, vbaer door geheel het Land van Egypten gebrek had van kooz.

De welke hongerende / zoo heeft het volk Pharao aengeropen / biddende / om voedsel, de welke hy heeft geantwoort: Gaet tot Joseph / en doet al het gene hy u zeggen zal Ende den dieren tyd wierd bagelyk meerder in alle de Landen. En Joseph heeft alle de schueren open gebaen ende aen het volk van Egypten kooz verkogt: want den dieren tyd had hun lieben ook oberballen / en van alle Landen kwam men in Egypten om kooz te kooppen / om ber armoede kwad te keletten.

HET V. KAPITTEL.

Hoe dat de Broeders van JOSEPH in Egypten komen om Koorn te kooppen.

En Jacob hoorende dat men in Egypten voedsel verkogt / heeft tot zyne Zonen gezeyd: waerom versuynt gy het? Ik hebbe gehoozt dat men in Egypten Carwe verkoopt: reyft neberwaerts / en koopt het gene ons noodig is / op dat wy mogen leven / en van armoede niet en vergaen. Zoo syn van Joseph thien Broeders neberwaerts gererst om kooz te kooppen in Egypten / Benjamin van Jacob thien gesaeten zynde want hy gezeyd had tot zyne Broeders

De welke hongerende, zoo heeft het volk Pharao aengeropen, biddende om voedsel, de welke hy heeft geantwoort: Gaet tot Joseph en doet al het gene hy u zeggen zal. En den dieren tyd bbied bagelyk meerder in alle de Landen. En Joseph heeft alle de schueren open gedaen, en aen het volk van Egypten kooz verkogt: vbaer den dieren tyd had hun lieben ook oberballen, ende van alle Landen kwam men in Egypten om kooz te kooppen, om ber armoede kwad te keletten.

En Jacob hoorende dat men in Egypten voedsel verkogt, heeft tot zyne Zonen gezeyd: vbaerom versuynt ge het? Ik hebbe gehoozt dat men in Egypten Carwe verkoopt: reyft neberwaerts, en koopt het gene ons noodig is, op dat wy mogen leven, ende van armoede niet en vergaen. Soo syn dan Joseph thien Broeders neberwaerts gererst om kooz te kooppen in Egypten, Benjamin van Jacob thien gesaeten zynde, vbaer hy geseyd had tot zyne Broeders

op dat zy by gebal ouder we-
gen geen ramp en lyden. Dus
zyn zy gekomen in het Land
van Egypten met de andere /
die reysden om te hoopen. Den
dieren tyd was ook in het
Land van Chanaan / ende Jo-
seph was eenen Prinz in het
Land van Egypten / en tot zy-
nen twiffel wierd het Graen aen
het volk verhogt. Als nu zyne
Broeders hem aenbeben hadden /
ende hy die gekent hadde / zoo
spzaek hy hun straffelyk aen / als
tot vzeembe / ende vzaegde hun-
lieden: van waer zyt gy geko-
men? Die geantwoort hebben:
uyt het Land van Chanaan / om
ons levens noobdyft te hoopen;
nochtang kennende zyne Broe-
ders / en is hy van hun-lieden niet
gekent geweest / ende gebachtig
zynde te vzoomen die hy som-
tyds gezien had / heeft tot hun
gezejt: Gy zyt bespiersers / gy
zyt gekomen om het kzarckste
van het Land te vzien; ende zy
hebben gezejt: ten is soo niet /
wy zyn gekomen om spzje te
hoopen / ende en hebben geen
kwaed op handen: De welke hy
heeft geantwoort: 't is anders /
gy zyt gekomen om te bemer-
ken de onsterke plaatsen des
Landz. Maer zy hebben gescht
wy ulve Dienaers zyn waerlyk

op dat ze by gebal onder vbeegen
geen ramp en lyden. Sue zyn ze ge-
komen in het Land van Egypten
met de andere, die reysden om te
kopen. Sen deren tyd vbaet ook in
het Land van Chanaan, en Joseph
vbaet eenen Prinz in het Land van
Egypten, ende tot senen vbinkel
vbicrd het Graen aen het volk vber-
hogt. Als nu zyne Broeders hem
aenbeben hadden, en hy die gekent
hadde sprack hy hun straffelyk aen, als
tot vrende, en vbraegde hunlieden
van vbaer zyt gy gekomen? die ge-
antvvoord hebben: uyt het Land van
Chanaan, om ons levens vwooddyft
te kopen: vwechtant kennende zyne
Broeders, en is hy van hunlieden
niet gekent gevvbeest, en gedachtig
vbezende de droomen die hy somtyds
gezien had, heeft tot hun gezejd: ge
zyt bespiersers, ge zyt gekomen om
het krankste van het Land te vbe-
zien, en se hebben gezejd 't en is soo
niet, vby zyn gekomen om spze te
kopen, ende en hebben geen kvbaed
op handen: De vbelcke hy heeft ge-
antvvoort: 't is andere, ge zyt geko-
men om te bemerken de onsterke
plaatsen des Lande. Maer se hebben
gezejd: vby vbbe dienars zyn kvbaest

bespiersers / eens mans kinderen
in het Land van Chanaan / den
alderjongsten is hy onsen Va-
der. Dat is / zegge hy: het gene
ik gezejt hebbe / gy zyt bespie-
bers. Du aen / ik zal u heben vbe-
proeben by Pharaos welvaert /
gy en gaet hier niet uyt / of u-
wen jongsten Broeder komt hier.
Send eenen van u alle die hem
haele; maer gy zult vast zitten /
tot dat vbevzen woort of het
waerachtig ofte valsch is het
gene gy gezejt hebt / anderzints
zoo zyt gy bespiersers: Hy stelbe
hun in vbevaerbers handen by
bagen; maer op den berden dag
heeft hy tot hun gezejt: doet het
gene ik gezejt hebbe / soo zult gy
leven / want ik vbreze Godt. Als 't
bat gy mede vlychtig zyt / dat
eenen van de vbre Broeders in den
kerker gebonden vlybe / en trekt
gy-lieden weg / ende vaert het
kvaazn / het welke gy gekogt hebt
naer uw huns / en vzenge ulven
jongsten Broeder met u tot my /
op dat ik ulve woort mag vbe-
proeben. Sy hebben gebaen ge-
lyk hy gezejt had / ende tot mal-
kanderen gezejt: met recht ly-
den wy dit / want wy tegen
onzen Broeder misdaen hebben /
ziende de vbevvlichens vnder
zirk / als hy ons bat / ende wy
niet hoorden / daerom is deze tris-

Schroeders, eens mans kinderen in
het Land van Chanaan, den alder-
jongsten is by onzen Vader. Dat is
zejd hy, het gene ik gezejd hebbe,
ge zyt bespiersers. Nu aen, ik zal u
heden beproeben, by Pharaos vbel-
vaert? Gy en gaet hier niet uyt, of
vbben jongsten Broeder komt hier.
Send eenen van alle die hem haele,
maer ge zult vast zitten, tot dat vbe-
zen vbord of het vaerachtig ofte valsch
is het gene ge gezejd hebt, anderzints
soo zyt ge bespiersers. Hy stelbe
hun in vbevaerders handen des
dagen. Maer op den derden dag heeft hy tot
hun gezejd: doet het gene ik gezejd
hebbe, soo zult gy leven, vwant ik
vbreze Godt: Is 't dat gy mede vlych-
tig zyt, dat eenen van vbbe Broeders
in den kerker gebonden vlybe, en trekt
gy-lieden vbege, en vaert het kvorn, het
vbelcke gy gekogt hebt naer vbb huise,
ende vbrengt vbben jongsten Broeder
met u tot mij, op dat ik vbbe vboorden
mag beproeben. Gy hebben gedaen
gelek hy gezejd had, ende tot mal-
kanderen gezejd: met recht lyden vby dit,
vwant vby tegen onsen Broeder mis-
daen hebben, ziende de vbedrukthjed
zynder ziele, als hy ons bat, ende vby
niet hoorden, daerom is deze tris-

bulatie op ons gekomen. Eenen van hun / kinderen genaemt / zeyde: en hebbe ik niet geseyd / En wilt tegen het kind niet misdoen / en gy en hebt my niet gehoozt; Ziet / nu woort zyn bloed verzogt. Maer zy en wisten niet dat Joseph dit verstond / aengezien dat hy hun-lieden dooz eenen bedienster toeszak. En hy keerde hem een wegnig om / ende heeft gewent / ende wederom keerende / heeft hy hun-lieden toezezoken / en opnemende Simeon ende kinderen in hunne tege woortzige / hebbe hy zyne Dienaers dat zy hun-lieden saken met Carwe zonden vollen ende dat zy elck gelt in de saken zonden leggen ende hun-lieden geben daer toe proviande op den weg / ende zy zyn weg gereyst / voerende het graen op hun-lieden Ezels. Ende als daer eenen zonen sak open gedaen had om het jong Dier te voeden in de herberge / het gelt gezien hebbende in den sak / heeft hy geseyd tot zyne Broeders: Myn gelt is my weder gegeven / ziet / het is in den sak. Ende zy hebben tot malckanderen geseyd: Wat is dit het gene ons Godt gedaen heeft? Ende albus zyn zy voortz gekomen by Jacob hunnen Vader / ende verhaelden hem al

bulatie op ons gekomen. Eenen van hun, (Zuben genaemt, zeyde: en hebbe ik niet geseyd: En wilt tegen het kind niet misdoen, en gy en hebt my niet gehoozt: ziet, nu hoort zyn bloed verzogt. Maer zy en wisten niet, dat Joseph dit verstond, aengezien dat hy hun-lieden door eenen bedienster toesprak. En hy keerde hem een wegnig om, en heeft gewent, en wederom keerende, heeft hy hun-lieden toegeproken, en opnemende Simeon ende kinderen in hunne tegenwoordigheid, hebbe hy zyne Dienaers dat sy hun-lieden saken met Carwe zonden vollen, en dat zy elck gelt in de saken zonden leggen, ende hun-lieden geben daer toe proviande op den weg, en zyn weg gereyst, voerende het Graen op hun-lieden Ezels. En als daer eenen zonen sak open gedaen had om het jong Dier te voeden in de herberge, het gelt gezien hebbende in den sak, heeft hy geseyd tot zyne Broeders: Myn gelt is my weder gegeven, ziet, het is in den sak. Ende sy hebben tot malckanderen geseyd: Wat is dit het gene ons Godt gedaen heeft? En albus zyn zy voortz gekomen by Jacob hunnen Vader, ende verhaelden

hem al het gene hun-lieden gescreven was / zeggende: Den Heer des Lands heeft ons hart aengesproken / ende meynde dat wy bespieders waeren. Den welken wy antwoorden: Wy zyn twaelf gebroeders / alle van eenen Vader gewonnen / den eenen en leeft niet / ende den jongsten is by onzen Vader. Die ons zeyde: Albus zal ik verbinden of gy mede plichtig zyt: laet eenen van uwe Broeders by myn / en neemt noobozust voort uw Dingsgezin / ende gaet weg / en brenge uwen jongsten Broeder by my / op dat ik mag weten dat gy geene bespieders en zyt / en dat gy bezen magt weder verbinden dien hier gebangen sijt. Als zy deze diagen geseyd hadden / en het kraazt aptsazten zonden / heeft een iegelik zyn gelt gebonden gebonden in het opperste van de saken; als zy te samen verschikt waeren / zeyde hun-lieden Vader Jacob Gy hebt gemackt dat ik van myne kinderen berooft ben, Joseph en leeft niet / Simeon is gebangen / Benjamin zult gy weg nemen / dit kwaed is op my gekroopen. Men wie kinderen heeft geantwoort: Dood hebbe myne Zoonen / is 't dat ik hem niet weder en brenge / seker

hem al het gene hun-lieden gescreven was, zeggende: den Heer des Lands heeft ons hart aengesproken, ende meynde dat wy bespieders waeren. Den welken wy antwoorden, wy zyn twaelf gebroeders, alle van eenen Vader gewonnen, den eenen en leeft niet, en den jongsten is by onzen Vader. Die ons zeyde als dus zal ik verbinden of gy mede plichtig zyt: laet eenen van uwe Broeders by my, en neemt nooddrift voort uw Dingsgezin, en gaet weg, en brenge uwen jongsten Broeder by my op dat ik mag weten dat gy geene bespieders en zyt, en dat gy bezen magt weder verbinden dien hier gebangen sijt. Als zy dese dingen geseyd hadden, en het kraazt aptsazten zonden, heeft een iegelik zyn gelt gebonden gebonden in het opperste van de saken; als zy te samen verschikt waeren, zeyde hun-lieden Vader Jacob: Gy hebt gemackt dat ik van myne kinderen berooft ben, Joseph en leeft niet, Simeon is gebangen, Benjamin zult gy weg nemen, dit kwaed is op my gekroopen. Men wie kinderen heeft geantwoort: Dood hebbe myne Zoonen, is 't dat ik hem niet weder en brenge, seker

hem in myne handen / ik zal u hem weder leveren. Hy zeyde: Mynen Zoon en zal met u niet wederwaerts reysen / zynen Broeder is dood / ende hy is alleen gebleven / waer 't dat hem eenig ongeluk toekwaem in het Land daer gy henen reyft / zoo zoudt gy myn grys hair met rouw ter Hellewaerts leyden.

HET VI. KAPITTEL.

Jacob word gedwongen zynen Jongen Benjamin met zyne Broeders om Koorn naer Egypten te zenden.

Binnen dezen middelen tyd aerdzucht den honger het Land / als den kost verteerd was / die zy uyt Egypten gebragt hebben / heeft Jacob geseyd tot zyne kinderen: Gaet wederom / ende hoop ons een weynig eteng. En Judas heeft geantwoord: den Man heeft ons verklaert ander eeds getuigenisse: Gy en zult myn aenzigt niet zien / 't en zy dat hy ulwen jongsten Broeder met u brengt. Wilt gy hem met ons zenden / zoo zullen wy gaen koopen het gene ons noobig is: maer en wilt gy niet / soo en zullen wy niet gaen. Israael heeft hun gesehd: dit hebt gy tot mynder ellenbigheyt gedaen / dat gy hem te kennen gaf dat wy

hem in myne handen, ik zal u hem weder leveren. Hy zeyde: mynen Zoon en zal met u niet wederwaerts reysen, zynen Broeder is dood, en hy is alleen gebleven, waer 't dat hem eenig ongeluk toekwaem in het Land daer gy henen reyft, soo zoudt gy mijn grys hair met rouw ter Hellewaerts leyden.

Binnen dezen middelen tyd brakte den honger het Land, als den kost verteerd was, die zij uyt Egypten gebragt hadden, heeft Jacob gesejd tot zijne kinderen: Gaet wederom, en koop ons een weynig eteng. En Judas heeft geantwoord: Den Man heeft ons verklaert ander eeds getuigenisse: Zij en zult mijn aenzigt niet zien, 't en zij dat zij ulwen jongsten Broeder met u brengt. Wilt zij hem met ons zenden, soo zullen wij gaen koopen het gene ons noobig is; maer en wilt zij niet, soo en zullen wij niet gaen. Israael heeft hun gesejd: Dit hebt zij tot mijnder ellenbigheyt gedaen, dat zij hem te kennen gaf dat zij

noch eenen Broeder had. Hy antwoorde: den Man bragde ons ganck Geslagt / of onzen Vader leefde / of wy noch eenen Broeder hadden? Myn heiden hem geantwoord op het gene hy gebraegt had. Wonden wy weten wat hy zeggen zoude: brengt ulwen Broeder met u. Judas heeft tot zynen Vader gesehd: zend het kind met mij dat wy reysen en mogen leven / op dat wy niet en sterben met onze liegne kinderen. Ik neme het kind tot mywaerts / eijcht hem van myne hand / is 't zaek dat ik het u niet weder en levere / soo zal ik altijd schuld hebben van zonden tegen u. En ten waere dat er het uytstellen ondertusschen gesteken had / wy waeren nu andermael overgekomen. Hierom heeft Israael hunnen Vader tot hun gesehd. Moet het alsoo blesen, doet het gene u belieft? neemt van de beste vruchten des Sande in ulve baten, en draegden den Man giften, een weynig Balsam, Yponing, Wierook ende Myrrhe ende Terbentijn, en Amandelen. En draegt ook dobbel geld met usheden, en het geld het vellek zij in usheden saken bond, draegden dat wederwaerts / op dat wy gebal by dolinge niet

noch eenen Broeder had. Zij antwoorden: den Man bragde ons ganck Geslagt, of onzen Vader leefde, of bij nog eenen Broeder hadden? Zij hebben hem geantwoord op het gene hij gebraegt had. Wonden wij weten wat hij zeggen zoude: brengden ulwen Broeder met u. Judas heeft tot zynen Vader gesejd: zend het kind met mij, dat bij reysen, en mogen leven, op dat bij niet en sterben met onze kleine kinderen. Ik neme het kind tot mywaerts, eijcht het van mijne hand, is 't saek dat ik het u niet weder en levere, soo zal ik altijd schuld hebben van zonden tegen u. En ten waere dat er het uytstellen ondertusschen gesteken had, bij waeren andermael overgekomen. Hierom heeft Israael hunnen Vader tot hun gesejd: Moet het alsoo blesen, doet het gene u belieft? neemt van de beste vruchten des Sande in ulve baten, en draegden den Man giften, een weynig Balsam, Yponing, Wierook ende Myrrhe ende Terbentijn, en Amandelen. En draegt ook dobbel geld met usheden, en het geld het vellek zij in usheden saken bond, draegden dat wederwaerts, op dat bij gebal bij dolinge niet

en zij gebaen / ende neemt ook uwen Broeder weg / ende reijst tot den Man. En Godt Almachtig make hem tot u verzoenelyk / dat hy met u weder zenuwen Broeder / ende bezen Benjamin / ofte ik zal als hoirloos zonder kinderen wesen. Soo hebben de Man's giften genomen / en dobbel gelb / en Benjamin en zyn gereijt in Egypten / en hebben gestaen booz Joseph; Den welken als hy die gezien had / ende met eenen Benjamin / soo heeft hy zynen Vos meester ontboden / zeggende: Leijb deze Mannen in huss / en slaet Offeranden doot / ende bereyde eene maetijb: want zy zullen te mitbag met my eten. Ende hy heeft gebaen zoo hem bevolen was / ende de Man in huss geleyd: Ende benaunt zyde / zeyden zy tot malkanderen: Wy woorden hier binnen geleyd / om het geld het welk wy in onze sakken weder dzagten / op dat hy ons overtugge valsche kersulbingen / ende ons met geweld de slaebetnye onderwerpe. Daer om reijst hi de deure gaende tot den Vos-meester hebben zy gesejd: wy hebben u Heere / dat hy ons hoort. Hier booztyde hebben wy afgereijt om uoobdzust te kooppen / welken ge-

en zyn gedaen, neemt ook ubben Broeder vbeg, en reijst tot den Man. En Godt Almachtig make hem tot u verzoenelyk, dat hy met u vbes der zend ubben Broeder en desen Benjamin, ofte ik zal als hoirloos zonder kinderen vbesen. Soo hebben de Man's giften genomen, en dobbel gelb, en Benjamin, en zyn gereijt in Egypten, en hebben gestaen booz Joseph. Den vbesken als hij die gezien had, en met eenen Benjamin, soo heeft hy zynen Vosmeester gesboden, seggende: Leijb dese Mannen in huss, ende slaet Offeranden doot, ende bereijde eene maetijb: want zij zullen te middag met my eten. Ende hij heeft gedaen soo hem bevolen vbae, ende de Man in huss geleyd, ende benaunt zijnde, zeyden zij tot malkanderen, vbi vborde hier binnen geleyd, om het geld het vbeske vbi in onze sakken vbeder bragten, op dat hy ons overtuijge valsche kersulbinge, en ons met gebeld de skavernije onderberpe. Daerom reijst in de deure gaende tot den Vosmeester, hebben zij gesejd: wy hebben u Heere, dat gij ons hoort, hier boortijde hebben vbi gereijt om nooddrust te kooppen, vbesken ges-

acht hebben / als wy in de herberge waeren / soo deden wy onze sakken open / ende vonden het geld in het opperste van de sakken / het welk wy nu het selve gewigt weder gedzagt hebben. Het is luyten onze wete / wie dit weder in onze sakken heeft geleyd; maer hy heeft geantwoord: en wilt niet vzezen; uwen Godt en uw Dader Godt heeft dese schatten in uwe sakken gegeven: want het geld / het welk hy my gegeven heit / dat heit ik wel ontfangen; ende hy heeft Simeon by hunlieden in huss geleyd / ende als hy hunlieden in huss geleyd had / soo dzagt hy water / en zy hebben hunlieden voeten gewasschen / en hy heeft hunne Ezel geboed. Maer zy bereyden hunne Bisten tegen dat Joseph inkomen zoude. Soo is Joseph van binnen gekomen / en zy hebben hem die giften geoffert / handende die in hunne handen / aenbade sy hem nedergehogen ter aerde. Als hy hun goedertierenlyk gegroet had / zoo vzaegde hy hun: Als ben ouden man uwen Dader nog welvaderende daer hy my van gesproken had? Ende sy hebben geantwoord: Onzen Dader uwen Dienaer / is nog gezond / en nederluygende / hebben hem

kocht hebben, als vby in de herberge vbaeren, soo deden vby onze sakken open, en vonden het geld in het opperste van de sakken, het vbeske vby nu in het selve gebigt vbeder gebragt hebben. Het is luyten onze vbet, vbie dat vbeder in onze sakken heeft geleyd: maer hy heeft geantwoord: en vbilt niet vzezen; ubben Godt en vbbe Dader Godt heeft dese schatten in vbbe sakken gegeven, vbant het geld het vbeske ge my gegeven hebt, dat hebbe ik vbel ontfangen en hy heeft Simeon by hunlieden in huss geleyd, en als hy hunlieden in huss geleyd had, soo vbragt hy vbaete, en sy hebben hunlieden voeten gebwasschen, en hy heeft hunne Ezelen geboed. Maer sy bereyden hunne giften tegen dat Joseph inkomen soude. Soo is Joseph binnen gekomen, ende sy hebben hem die giften geoffert, houdende die in hunne handen, aenbade sy hem nedergehogen ter aerde. Als hy hun goedertierenlyk gegroet had, soo vbraegde hy hem: ic den ouden man ubben Dader nog vbelvaderende, daer ge my van gesproken had? En zij hebben geantwoord: onzen Dader, ubben Dienaer, ic nog gezond, en nederluygende, hebben hem

neudeben. En Joseph zyne vaders
gen opheffende / heeft gezien zy-
nen lieben Broeder Benjamin /
enbe zegge: is dit ulven minsten
Broeder? Ende hij haeste hem:
want zyne vinnenste waeren be-
roert / en be traenen doosten hem
uyt / en in zyne slaepkamer gaen-
de / heeft hij gewent. Ende an-
dermael ughomende / heeft hij
zig zelven onthouden / ende ge-
zegge: Legt brood; ende als dit
voorgelegh was / Joseph bezor-
de / zyne Broeders bezonder /
en de Egyptenaeren / die daer
ter maeltijd waeren bezonder /
aengezien het de Egyptenaeren
ongeoost is met de Verzeen-
sche te eten: soo zyn sy verschey-
de geseten in zyne tegenwooz-
sigheyt / de eerste geboren / naer
hunne eerste geboorte / en de jong-
ste nae hunne ouderdom. En zy
verwonderden hun hoven maer-
te zeer / nemeube te partijen die
zy van hem ontfangen hebben /
enbe te meeste partje viel Ben-
jamin / soo dat hij vyf deelen
meer had / ende zy hebben ge-
bronden / en zyn met hem sij nae
bronde gewozen.

HET VII. KAPITTEL.

Hoe JOSEPH zyne Broeders weder doet haelen overtuygd hun van
dieverye en dreygt hun te vangen.

Mer Joseph heeft geba-
den / zeggende volc hun

Mer Joseph heeft ge-
boden, zeggende: volc hun

neudeben. En Joseph zyne vaders
heffende, heeft gezien zynen lieben
Broeder Benjamin, en seide: is dit
ulven minsten Broeder? En hij haeste
te hem, want zyne vinnenste vbaeren
beroert, en de traenen vborsten hem
uyt, en in zyne slaepkamer gaende,
heeft hij gewent. Ende andermael
uithomende, heeft hij zig zelven
onthouden, ende geseyd: Legt brood;
en als dit voorgelegh vbae, Joseph
bezorde, zyne Broeders bezonder,
ende de Egyptenaeren die daer ter
maeltijd vbaeren bezonder, aenges-
zien het de Egyptenaeren ongevoos-
t is met de Verzeen-
sche te eten, soo zyn zij verscheide
gezetten in zyne
tegenwoordigheyt, de eerste geboor-
ne nae hunne eerste geboorte, en de
jongste nae hunnen vnderdom. Ende
zij verwonderden hun hoven maer-
te zeer, nemende de partijen die zij
van hem ontfangen hadden, ende de
meeste partje viel Benjamin, soo
dat hij vijf deelen meer had, en zij
hebben gedronken, en zyn met hem
sij nae dronke geborden.

VAN DEN VROMEN JONGELING JOSEPH. 31

heden sakken met koozn / ende
legt het geld van een iegelyk
hoben in hunne sakken; maer
mynen zilberen kop / ende den
pyn van de Carwe / die hij ge-
geuen heeft / zult gy leggen bo-
ben in den sak van den jong-
sten / en soo heeft men hun-
lieden laeten gaen. Als van heeft
Joseph zynen Hofmeester ge-
roepen / en zegge: staet op / en
vervolgt die mannen / en als gy
hun achterhaelt hebt / soo zegt:
Maerom heit gy goet met
kwaed geloont? den kop die gy
gestolen hebt / dat is den genen
daer mynen Heer uyt dzinkt /
en waer mede hy plagt te gerae-
den. Ende hy heeft gebaen ge-
lyk hem beboelen was / ende als
hy de mannen achterhaelt had /
soo heeft hy hun-lieden dit al op
zyne wyze geseyd / te welcke
geantwoort hebben: Maerom
suyzeelt onzen Heer albus: dat
ulve Dienaers zulk een kwaed
werk zouden gebaen hebben:
het geld het gene wy vanden in
onze sakken / dat hebben wy u
weber gebragt uyt het Land van
Canaan / hoe zoude achtervol-
gen dat wy zilber ofte goud uyt
ulve Heerens huyg zoude ge-
stolen hebben? By wie van u-
we Dienaeren vanden woort
het gene gy zoekt / laet dien

lieden sakken met koozn, en legt
het geld van een iegelyk hoben in
hunnen sakken; maer mynen zilberen
kop en den pyn van de Carwe die
hy gegeuen heeft, zult gy leggen bo-
ben in den sak van den jongsten: en
soo heeft men hun-lieden laeten gaen.
Als dan heeft Joseph zynen Hofmeester
ter geroepen, en seide: staet op,
en vervolgt die mannen, en als ge die
achterhaelt hebt, soo zegt: Waerom
hebt ge goet met kbaed geloont?
Den kop die gy gestolen hebt,
dat is den genen daer mynen Heer
uyt drinkt, ende vbaer mede hy
plagt te geraeden. Ende hy heeft
gedaen gelyk hem beboelen vbae, en
als hy de mannen achterhaelt had,
soo heeft hy hun-lieden dit al op zyne
wyze geseyd, de vbaeke geants
vboort hebben: Waerom spreckt ons
zen Heer aldus: dat vbae Dienaer
zulk een kbaed vberk zouden gedaen
hebben, het geld het gene vbe vbae
den in onze sakken, dat hebben vbe
u vbaer gebragt uyt het Land van
Canaan, hoe zoude achtervolgen dat
vbe zilber ofte goud uyt vbae Heeren
huyg zoude gestolen hebben? By
wie van vbae Dienaeren vbae vbae
vbae het gene ge zoekt, laet dien

dooben. En hy heeft gezeyd: laet dit geschieden na uw woorde/ hy den genen dit gebonden woerd/ die zal mynen dienaar wezen; maer gy lieben zult onschuldig zyn: Albus haestelyk hunne sakken afgelegd hebbeude/ heeft een ieder den zynen open gebaen De welke onderzocht hebbeude/ beginnende van den oudsten tot den jongsten/ heeft hy den kroy gebonden in den sak van Benjamin. Maer zy hebben hunne kleederen gescheurt/ en zyn weder in de Stad gekomen. Ende Judas is den eersten met zyne Broeders binnen gegaen by Joseph/ ende zy sijn alle te saemen voer hem ter aerde gevallen. Tot de welke hy zeyde: waerom hebt gy albus gebaen? en weet gy niet dat'er niemand myns gelyk en is in de konste van waerzeggen? Tot wie Judas heeft gezeyd: wat zullen wy mynen Heer antwoorzen? ofte wat zullen wy zeggen/ ofte waer mede zullen wy ons te recht mogen verschoonen? Gabt heeft de onrechtveerdigheyt van uwe Dieuaers gebonden Siet wy zyn allegaeder slaeben myns Heere. En Joseph antwoorde: Verre zy van my dat ik alsoo zoude doen; maer die den kroy gestaten heeft/ die zy myne

dooden. En hy heeft gezeyd: Laet dit geschieden na uws vboord, by den genen dit gebonden vboord, die zal mynen dienaar vbezen: maer gy zieden zult onschuldig zyn: Albus haestelyk hunne sakken afgelegd hebbeude, heeft een ieder den zynen open gedaen. Se vbelke ondersogt hebbeude, beginnende van den oudsten tot den jongsten, heeft hy den kroy gebonden in den sak van Benjamin Maer zy hebben hunne kleederen gescheurd, en zyn vbeder in de Stad gekomen. En Judas is den eersten met zyne Broeders binnen gegaen by Joseph, en sy zyn alle te saemen voer hem ter aerde gevallen. Tot de vbelke hy seide: Waerom hebt gy albus gedaen? En vbeet gy niet dat'er niemand myns gelyk en is in de konste van vbaerzeggen? Tot vbie Judas heeft gezeyd: vbat zullen vby mynen Speer antwoorzen, ofte vbat zullen vby zeggen, ofte vbaer mede zullen vby ons te recht mogen verschoonen? Godt heeft de onrechtveerdigheyt van vbbe dienaar gebonden. Siet, vby zyn allegaeder slaeben myns Speere. En Joseph antwoorde: Verre zy van my dat ik alsoo zoude doen: maer die den kroy gestolen heeft, die zy myne

laebe; maer gaet gy by uw weg tot uwen Vader. Maer Judas naeder komende/ heeft geseyd: Ik bidde u, myn Heer/ laet bog uwen Dienaar een woorde in uwe voren spreken/ ende en wilt niet gram wezen op uwen dienaar. Gy vzaegde eerstmael uwe dieuaers/ hebt gy noch eenen Vader/ ofte eenige Broeders? En wy hebben u/ mynen Heer/ geantwoord: wy hebben eenen Vader/ die oud is/ ende een kleyn kind/ het welk hem geboren is in zynen ouderdom/ wiens Vfsbroeder is gestorven/ en dezen heeft zyne Moeder alleen/ en onzen Vader heeft dat kind seer lief. Ende gy zegt tot uwe dieuaers/ vzeugt dat kind by my/ ende ik zal myne vogen op hem slaen. Ende wy gaben mynen Heer te kennen: Dit kind en mag zynen Vader niet verlaeten: want verlaet hy hem/ soa zal hy steruen. Ende gy hebt tot uwe dieuaers gezeyd: 't en zy dat uwen jongsten Broeder met u komt/ soa zult gy niet meer myn aenschyn zien/ hierom als wy opgekomen waeren tot uwen Dieuaer onzen Vader/ soa hebben wy hem geseyd al het gene myn Heer gesproken had. Ende onzen Vader heeft gezeyd: Gaet wederom/ ende hoop

laebe; maer gaet ge by uw weg tot uwen Vader. Maer Judas naeder komende, heeft geseyd: Ik bidde u, myn Heer, laet dog uwen Dienaar een vboord in uwe voren spreken, ende en vbilt niet gram vbesen op uwen dienaar. Gy vzaegde eerstmael uwe dieuaers, hebt ge nog eenen Vader ofte eenige Broeders? En vby hebben u, mynen Heer, geantwoord: Wy hebben eenen Vader, die oud is, en een kleyn Kind, het vbelk hem geboren is in zynen ouderdom, vbiens Vfsbroeder is gestorven, en desen heeft zyne Moeder alleen, ende onzen Vader heeft dat Kind seer lief. En ge zegt tot uwe dieuaers, vzeugt dat Kind by me; en ik zal myne vogen op hem slaen. En vby gaben mynen Heer te kennen: Dit Kind en mag zynen Vader niet verlaeten, vbant verlaet hy hem, soa zal hy steruen. En ge hebt tot uwe dieuaers geseyd: 't en zy dat uwen jongsten Broeder met u komt, soa zult ge niet meer myn aenschyn zien, hierom als vby opgekomen vbaeren tot uwen dienaar onzen Vader, soa hebben vby hem geseyd al het gene myn Heer gesproken had. Ende onzen Vader heeft geseyd: Gaet vbederom, ende hoop

DE SCHOONE HISTORIE

ong een weynig Cartue. En wy hebben tot hem geseyd: Wy en mogen niet gaen / 't en zy dat onzen jongsten Broeder met ons af trekt / anders en durben wy hoorz des Mans aenzicht niet komen. Waer op hy antwoorde: Gy weet wel dat myne Dughbzoutwe my twee Zonen gehaert heeft. Den eenen is luytgegaen / en gy hebt geseyd: Eene liefte heeft hem verstanden. Is 't zaeke dat gy bezen ook wegneemt / en dat hem iet mighant / zoo zult gy mijn griff hant / smet brukt ter hellewaert leyden. Hierom is het / dat ik by uwen Dienaer onzen Vader come / ende men het kind misse / ende is 't dat hy ziet / dat het met ons niet en is / soo zal hy sterben. Laet my gelyk uwen knecht wezen / die dit kind op myne trouwe ontfangen hebbe / zeggende: is 't zaeke dat ik hem niet weder en zinge / soo zal ik van de zonden tegen mynen Vader eeuwelijk schuldig wezen. Daerom zal ik uwen Dienaer / hoorz dat kind in myns Heerens dienst slyben / en laet dat kind met zyne Broeders opwaerts reysen: want ik en mag tot mynen Vader niet weder komen / als 't kind daer niet by en is / op dat ik daer niet by en staet als getunge des sammers / die mynen Vader overhallen zal.

ong een vbernyg Carbbe. En vbe hebben tot hem geseyd: Wy en mogen niet gaen, 't en zy dat onzen jongsten Broeder met ons af trekt, andere en durben vbe hoorz des Mans aenzicht niet komen. Waer op hy antwoorde: Gy vbeet vbel dat myne Spurebrobbe my vbee Zonen gebaert heeft. Den eenen is uytgegaen, en gy hebt geseyd: Eene liefte heeft hem verstanden. Is 't zaeke dat gy desen ook vbeegneemt, en dat hem iet mickomt, soo zult gy myn griff hant met drukt ter hellebbaert leyden. Hierom is het dat ik by vben Dienaer onzen Vader come, en men het kind misse, en is 't dat hy ziet, dat het met ons niet en is, soo zal hy sterben. Laet my gelyk vben knecht vbezen, die dit kind op myne trouwe ontfange hebbe, seggende: is 't zaeke dat ik hem niet vbeder en bringe, soo zal ik van de zonden tegen mynen Vader eeuwelijk schuldig vbezen. Daerom zal ik vben Dienaer, hoorz dat kind in myne Heerens dienst slyben, en laet dat kind met zyne Broeders opbaerte reysen, vbaent ik en mag tot mynen Vader niet vbeder komen, als het kind daer niet by en is, op dat ik daer niet by en staen als getunge des sammers die mynen Vader overhallen zal.

HET VII. KAPITTEL.

Hoe JOSEPH hem kennelyk maekt, en zend om zynen Vader.

N Jet langer en konde Joseph zig bedwingen / daer vele lieben hy stonden / waerom hy heeft bevolen / dat zy allegarder luyten gaen zouden / ende hy heeft zyne stemme opgehoben met geschrey / welke de Egyptenaers en al Pharaos Dughgezint gehoorz hebben / ende hy zegde tot zyne Broeders: Ik dien Joseph / leeft mynen Vader nog? Ende zyne Broeders en konden hem geen antwoorde geven van verschijtheyd. Tot de welke hy heeft goedertierentlyk geseyd: Ik dien Joseph uwen Broeder / den welken gy nae Egypten henen verhoft hebt. En wilt niet verschijth wezen dat gy my verhoft hebt in deze Landen; want Gode heeft my om uwe zaligheyt hoorz u gezonden naer Egypten. Het is nu twee jaeren geleben / dat den dieren tijt begonst op het aerbergh / ende daer volgen nog vyf jaeren / in de welke men niet en zal kunnen akkeren nog maeyen. Ende Gode heeft my hier hoorz u gezonden / op dat gy zoude op het aerbergh behouden worden. Ik en dien verhoft niet gezonden hoorz uwen raed; maer hoorz Gode

N Jet langer en konde Joseph zig bedwingen, daer vele lieben hy stonden, waerom hy bevolen heeft dat zy allegaeder zouden luyten gaen, en hy heeft zyne stemme opgehoben met geschrey, 't vbelke de Egyptenaers en geheel Pharaos Dughgezint gehoord hebben, en hy zegde tot zyne Broeders: ik ben Joseph, leeft mijn vader nog? Ende zijne Broeders en konden hem geen antwoorde geven van verschijtheyd. Tot de welke hij goedertierentlyk geseyd heeft: Ik ben Joseph uwen Broeder, den vbelken gij naer Egypten henen verhoft hebt. En vbiest niet verschijth vbezen, dat gij my verhoft hebt in deze Landen; vbaent Gode heeft my tot vbe zaligheyt hoorz u gezonden naer Egypten. Het is nu twee jaeren geleben dat den dieren tijt begonst op het aerbergh, ende daer volgen nog vyf jaeren in de vbelke men niet en zal kunnen akkeren nogte maeyen. En Gode heeft mij hier hoorz u gesonden, op dat gij zoude op het aerbergh behouden vbezen: ik en dien verhoft niet gesonden hoorz uwen raed; maer hoorz Gode

wille / die my gemackt heeft als eenen Vader van Pharaon / ende eenen Heer van geheel sijn huysegezin / ende eenen Koning van het gansche Land van Egypten. Daest u / ende reys opwaert naer mynen Vader / en zult hem zeggen: dit ontbiede uwen Zoon Joseph: Godt heeft my gemackt een Heer van het gansche Land van Egypten. Komt nederwaert by my / en verheyd niet / gy zult wonen in het Land van Gessen / en zult by my wezen / gy en uwe kinderen / ende uwe kinders kinderen / uwe Schaepen / en uwe groot Vee / en alle dat gy bezit. En daer zal ik u voeden: want daer komen nog vyf jaeren van den bieren tyd / op dat gy ook niet en vergaet / en uw Huysegezin / ende alle dat gy bezit. Ziet uw oogen / ende de oogen myns Broeders Benjamin zien / dat mynen mond tot u lieben spreekt: hooschapt mynen Vader alle myne glorie Daest u / ende vrent hem by my. Ende als hy Benjamin zynen Broeder omhelsende / hem op den hals gevallen had / heeft hy geweent. En Joseph heeft alle zyne Broeders gekust / en wy een iegelyk geweent / waer naer hy hun verstant hebben met hem

wille, die my gemackt heeft als eenen Vader van Pharaon, eenen Heer van geheel zyn Huysegezin, ende eenen Koning van het gescheel Land van Egypten Daest u, ende reys opbaert naer mynen Vader, ende zult hem zeggen, dat ontbiede uwen Zoon Joseph. Godt heeft my gemackt eenen Heer van het gescheel Land van Egypten. Komt nederwaert by my, en verheyd niet, gy zult wonen in het Land van Gessen, en zult by my wezen, gy en uwe kinderen, ende uwe kinders kinderen, uwe Schaepen en u groot Vee en al het gene gy bezit. En daer zal ik u voeden, want daer komen nog vyf jaeren van den bieren tyd, op dat ge ook niet en vergaet, en uwe Huysegezin, ende al het gene ge bezit. Ziet, uwe oogen en de oogen myns Broeders Benjamin zien, dat mynen mond tot u lieben spreekt hooschapt mynen Vader al mijne glorie. Daest u, en brengt hem by mij. Ende als hy Benjamin zynen Broeder omhelsende, hem op den hals gevallen had, heeft hy gebweent. Ende Joseph heeft alle zyne Broeders gekust en op een iegelyk gebweent, waer naer zij hun verstant hebben met hem

zaken. Ende het is ghehoort / en met eene dize stemme de Koninghe hermaerd in des Konings Hof: Josephs Broeders zyn gekomen / ende Pharaon heeft vlyde gebweent en geheel zyn Huysegezin. Ende hy heeft tot Joseph geseyt: dat hy zyne Broeders zoude gelieuen / zeggende: laetende uwe kinderen / reys naer het Land van Chanaan / ende haelt daer uwen Vader ende uw Geslagt / en komt tot my / ende ik zal u geuen al het goed van Egypten / op dat gy eet het merg van het Land. Gebied hun lieben ook dat zij Wagens nemen uyt het Land van Egypten om hun lieben kleine kinderen en Huysegezin uwer te voeren / neemt uwen Vader / en komt haestelyk herwaert / mogte en laet niet achter van uwen Huysegezin: want alle de rykdommen van Egypten zullen u toebereyden. Ende de kinderen van Israel hebben gedaen gelyk hun bevolen was / aen welke Josephs wagens heeft gezonden na Pharaon gebod / ende probiande onder wegen / hy dede ook uoer een iegelyk haelen een paer eerlyke kleederen; maer Benjamin gaf hy der hondert zilbere Penningen met vyf van de akerbeste kleederen / ook

sprecken. Ende het is ghehoort, en met eene dize stemme de Koninghe hermaerd in des Konings Hof. Josephs Broeders zyn gekomen, ende Pharaon heeft vlyde gebweent en geheel zyn Huysegezin. En hy heeft tot Joseph geseyt, dat hy zyne Broeders zoude gelieuen, zeggende: laetende uwe kinderen reys naer het Land van Chanaan, ende haelt daer uwen Vader en uw Geslagt en komt tot my, en ik zal u geuen al het goed van Egypten, op dat gy eet het merg van het Land. Gebied hun lieben ook dat zij Wagens nemen uyt het Land van Egypten om hun lieben kleine kinderen en Huysegezin uwer te voeren, neemt uwen Vader, en komt haestelyk herwaert, mogte en laet niet achter van uwen Huysegezin, want alle de rykdommen van Egypten zullen u toebereyden. Ende de kinderen van Israel hebben gedaen gelyk hun bevolen was, aen welke Josephs wagens heeft gezonden na Pharaon gebod, en probiande onder wegen dede ook voer een iegelyk haelen een paer eerlyke kleederen; maer Benjamin gaf hy der hondert zilbere penningen, met vyf van de akerbeste

DE SCHOONE HISTORIE

zoo veel gelyc ende kledereren zynen Daber zende/ daer toe boende noch thien Ezels die zy zouben overboeren met alberande goet van Egypten/ en ook zoo veel Ezellen/ draegende Carue ende Wroden onder wegen/ Soo heeft hy van zyne Waerberg laeten gaen/ en hunlieden geseyd als zy-lieden weg trokken: En wilt onder wegen niet gram worden. De welke uyt Egypten opwaerts reysende/ zyn gekomen in het Land van Chanaan tot hunnen Daber Jacob/ en hebben hem gebodschapt/ zeggende: Joseph uwen Zoon leeft/ hy heeft heerschappye over geheel het Land van Egypten. Als Jacob dit hoorde/ ontzong hy als uyt eenen swaeren slaep/ nachtang en geloofde hy hunlieden niet: maer zy in tegendeel verhaelden hem het geheel verbolg der saken. Ende als hy gezien had de wagens en al het gene hy gesonden had/ soo verrees zynen geest/ en zegde: het is my genoeg/ is 't dat Joseph mynen Zoon noch leeft. Ik zal gaen en hem zien eer ik sterue.

HET IX KAPITTEL.
JACOB trekt met alle de zyne naer Egypten.

En Israe'l reyzende mit al het gene hy had/ is gekomen

kledereren, ook zoo veel geld ende kledereren zynen Vader sendende, daer toe doende noch thien Ezels die zy zouden overboeren met alders hande goed van Egypten, en ook soo veel Ezellen, draegende Carue en Wroden onder wegen. Soo heeft hy van zyne Broeders laeten gaen, en hunlieden geseyd als sy-lieden weg trokken: En wilt onder wegen niet gram worden. De welke uyt Egypten opwaerts reysende, zyn gekomen in het Land van Chanaan tot hunnen Vader Jacob, en hebben hem gebodschapt, zeggende: Joseph uwen Zoon leeft hij heeft heerschaps pijs over geheel het Land van Egypten. Als Jacob dit hoorde, ontzong hij als uyt eenen swaeren slaep, nachtang en geloofde hij hunlieden niet; maer zij in tegendeel verhaelden hem het geheel verbolg der saken. En als hij gezien had de bagene en al het gene hij gesonden had, soo verrees zynen geest, en seide het is my genoeg, is 't dat Joseph mijnen Zoon noch leeft. Ik zal gaen en hem zien eer ik sterue.

En Israe'l reyzende met al het gene hij had, is gekomen

VAN DEN VROMEN JONGELING JOSEPH. 39

hy den put des eeds en aldaer Slag-offerhande gebaen hebben te aen Godt zyns Vaders Isaac/ soo heeft hy hem gehoozt door een nacht-bisioen/ roepende en hem zeggende: Jacob/ Jacob. Die hy antwoorde: Ziet ik ben hier Godt heeft hem geseyd: Ik ben den aldersterksten Godt uwer Vaders en wilt niet vreesen/ gaet neerwaerts in Egypten: want ik zal u daer maekien tot een groot volck. Ik zal met u afrekken neerwaerts/ en zal u van daer keerende/ wederom leyden/ Joseph zal zyne hande ook op uwe oogen leggen. En Jacob is opgestaen van den put des eeds en zyne kinderen hebben hem weg genomen met hunne kleine kinderen en Vugs-brontwen. En hy is in Egypten gekomen met al zyn zaed. Ende hy heeft Judas door hem gesonden tot Joseph/ dat hy hem zeggen zoude/ dat hy hem te ontmoet zoude komen in het Land van Gessen; maer als hy gekomen was/ is Joseph zynen wagen ingespannen hebben opwaerts getrokken/ zynen Vader te ontmoet ter zelve plaetze. Ende hem ziende/ viel hy hem van halse: den welken weenende in het omhelzen/ ende den Vader zeyde tot Joseph:

hy den put des eeds, en aldaer Slag-offerhande gedaen hebbende aen Godt zyne Vader Isaac, soo heeft hy hem gehoozt door een nacht-bisioen, roepende en hem zeggende: Jacob, Jacob. Die hy antwoorde: Ziet, ik ben hier. Godt heeft hem geseyd: ik ben den aldersterksten Godt uwer Vaders en wilt niet vreesen, gaet neerwaerts in Egypten: want ik zal u daer maekien tot een groot volck. Ik zal met u afrekken neerwaerts, en ik zal u van daer keerende, wederom leyden. Joseph zal zyne hande ook op uwe oogen leggen. En Jacob is opgestaen van den put des eeds, en zyne kinderen hebben hem weg genomen met hunne kleine kinderen en Vugs-brontwen. En hy is in Egypten gekomen met al zyn zaed. Ende hy heeft Judas door hem gesonden tot Joseph, dat hy hem zeggen zoude, dat hy hem te ontmoet zoude komen in het Land van Gessen; maer als hy gekomen was, is Joseph zynen wagen ingespannen hebbende, opwaerts getrokken. zynen Vader te ontmoet ter zelve plaetze. En hem ziende, viel hy hem van halse: den welken weenende in het omhelzen, ende den Vader zeyde tot Joseph:

Nu zal ik vlyde sterben / om dat ik u aenzicht gezien hebbe / en dat ik u levende naer my laete. maer hy heeft geseyd tot zyne Broeders en tot geheel zyn Vaders huysgezin: Ik zal optrekken en Pharao de rydinge doen / en hem zeggen / myne Broeders ende myns Vaders huysgezin / die in het Land van Chanaan waeren / zyn tot my gekomen / en zyn zyn Schaepherders booz Mannen / en zyn benerstigen het Dce te boeden / hun kleyn ende hun groot Dce / en al het gene zy hebben konnen / hebben zy met hun gebragt. En als hy u roepen zal en zeggen: wat is ulve hanteringe / Soo zult gy antwoorzen: Wy ulve dienaers zyn Schaepherders van onze jongheyd af tot dezen dag toe / soo wy als onsen Vader mede. Dit zult gy zeggen / op dat gy ulve wooninge mogt kzygen in het Land van Gessen: want de Egyptenaeren versmaeden alle Schaepherders.

HET X. KAPITTEL.

Hoe Pharao geeft aen JOSEPHS Vader met alle zyne Kinderen het Land van Gessen, den dieren tyd word zoo groot, dat de Egyptenaeren alle hun Land aen JOSEPH verkoopen.

Joseph van ingegaen zynde / heeft Pharao gekotschapt / zeggende: mynen Vader / ende

Nu zal ik vlyde sterben, om dat ik u aenzicht gezien hebbe, en dat ik u levende naer my laete. Maer hy heeft geseyd tot zyne Broeders en tot geheel zyne Vaders huysgezin: Ik zal optrekken en Pharao de rydinge doen, en hem zeggen, myne Broeders en myne Vaders huysgezin, die in het Land van Chanaan waeren, zyn tot my gekomen, ende zyn Schaepherders booz Mannen, en zy benerstigen het Dce te boeden, hun kleyn ende hun groot Dce, en al het gene sy hebben konnen, hebben sy met hun gebragt. En als hy u roepen zal en zeggen: vbat is ulve hanteringe? Soo zult gy antwoorzen: Wy ulve dienaers zyn Schaepherders van onse jongheyd af tot dezen dag toe, soo vby als onsen Vader mede. Dit zult gy zeggen, op dat gy ulve wooninge mogt kzygen in het Land van Gessen, vban de Egyptenaeren versmaeden alle Schaepherders.

Joseph van ingegaen zynde, heeft Pharao gekotschapt, zeggende: Mynen Vader, ende

Broeders / hunne Schaep en groot Dce / met al het gene zy bezitten / zyn gekomen uit het Land van Chanaan / en ziet zy houden hun in het Land van Gessen. Wy heeft ook vby Mans / de nycterste zynder Broeders / booz den Koning gesteld / de welke hy gebraegt heeft / wat is ulve werk? Sy hebben geantwoord: Wy ulve dienaers zyn Schaepherders. Ende wy begeeren dat wy gedieuen wilt / dat wy ulve dienaers mogen woonen in het Land van Gessen. Alons heeft den Koning tot Joseph geseyd: Mynen Vader en ulve Broeders zyn tot u gekomen: het Land van Egypten is booz u / doet hun woonen in de beste Steden / en geeft hun lieben het Land van Gessen. Als 't dat gy weet dat'er verstandige Mans onder hun lieben zyn / maakt die Meesters van myn Dce. Daer naer heeft Joseph zynen Vader sinnen gezagt hy den Koning / en heeft hem booz hem gesteld / den welke hy gebraegt vbe / ende braegde van hem: Hoe veel zyn de dagen ulve lebens? Wy antwoorde: De dagen van myne Pelgrimagie zyn van hondert ende bertig jaeren / kleyn ende lwaeb / ende zy en zyn nog niet gekomen tot myns Vaders dagen, in de welke zyne

Broeders, hunne Schaep en groot Dce, met al het gene sy bezitten, zyn gekomen uit het Land van Chanaan, en ziet zy houden hun in het Land van Gessen. Wy heeft ook vby Mans, de nycterste zynder Broeders, booz den Koning gesteld, de welke hy gebraegt heeft, vbat is ulve werk? Sy hebben geantwoord: Wy ulve dienaers zyn Schaepherders. En vby begeeren dat gy gebieden wilt, dat vby ulve dienaers mogen vboonen in het Land van Gessen. Alons heeft den Koning tot Joseph geseyd: vbben Vader en vbbe Broeders zyn tot u gekomen: het Land van Egypten is booz u, doet hun vboonen in de beste Steden, en geeft hun lieben het Land van Gessen. Als 't dat gy vweet dat'er verstandige mans onder hun lieben zyn, maakt die meesters van mijn Dce, Saer naer heeft Joseph zynen Vader sinnen gebragt hy den Koning? en heeft hem booz hem gesteld den welke hem gebraegde vbe, ende braegde van hem: hoe veel zyn de dagen ulve lebens? Wy antwoorde: de dagen van mijn Pelgrimagie zyn van hondert ende bertig jaeren, kleyn ende lwaeb, ende zy en zyn nog niet gekomen tot mijn Vaders dagen, in de welke zyne

DE SCHOONE HISTORIE

42
 Pelgimacie gebaen hebbe. En als hy den Koning gebenedyd had / soo is hy uytgegaen. En Joseph heeft zynen Vader ende Broeder gegeven eene bezittingen in Egypten / in de beste Steden des Lands Ramasse / welck Pharao bevolen had. En hy boede hun-lieden ende geheel zyns Vaders huysgezin / gebende een iegelyk zynen nooddruft. Want hoor geheel de werelt was droobig gezeen. Ende als de koopers gelb ontzahn / kwam geheel Egypten tot Joseph / zeggende: Geest ons Brood / waerom moeten wy sterben in ure tegenwoordighheyt hy gezeen van gelb? Tot de welke hy heeft geantwoord: Breynt uwe Beer hier / ende ik zal u lieden daer hoor eten geben. En als sy dit gezeen hebben / soo heeft hy hun-lieden spijs gegeven hoor Beerden / Schaepden / Ossen en Ezelen / ende sy zyn weder gekomen ten dree-den jaere / ende hebben hem geseyd: wy laeten onzen Beer werten / dat ons het gelb ontzahnende / nu ook het Beer ontzahnende ende u en is niet onbekent / dat wy niet anders meer en hebben als onse Lichaemen ende Landen: Waerom zullen wy dan sterben / daer gy het

Pelgimacie gedaen hebbe. En als hy den Koning gebenedyd had, so is hy uytgegaen. En Joseph heeft zynen Vader en Broeder gegeven eene bezittingen in Egypten in de beste Steden des Lande Ramasse, geleyk Pharao bevolen had. En hy boede de hun-lieden en geheel zyns Vaders huysgezin, gebende een iegelyk zynen nooddruft. Want door geheel de werelt was droobig gezeen. En als de koopers geld ontzahn, kwam geheel Egypten tot Joseph, zeggende: Geest ons Brood, waerom moeten wy sterben in urre tegenwoordighheyt by gebrek van geld. Tot de welke hy heeft geantwoord: Breynt uwe Beer hier, en ik zal u lieden daer hoor te eten geben. En als sy dit gebragt hadden, so heeft hy hun-lieden spijs gegeven hoor Beerden, Schaepden, Ossen en Ezelen, en sy zyn weder gekomen ten dree-den jaere, ende hebben hem geseyd: Wij laeten onzen Beer werten dat ons het geld ontbreckende, nu ook het Beer ontbreckt, ende u en is niet onbekent, dat wy niet anders meer en hebben als onse Lichaemen en Landen. Waerom zullen wy dan sterben daer gij het ziet, by

VAN DEN VROMEN JONGELING JOSEPH. 43

Met / wy en ons Land zullen u toebehooren / hoort ons ten dienste van den Koning / ende geest ons zaed-koozn / op dat / by gebrek van Akker-lieden / het Land niet geheel woest en woer. Soo heeft dan Joseph al het Land van Egypten gekogt / een iegelyk verkoopende zyne erbe / om den grooten honger. En hy heeft dat aen Pharao onderwoerpen / en alle het Landvolck van de uytterste paelen van Egypten / tot het laeste rynde toe / sonder des Priesters Land / het welck hun-lieden van den Koning gegeven was. De welke ook uyt de gemeyne scheuren gezette spijs gegeven wierb / ende daerom en zyn sy niet bedwongen geweest hun Land te verkoopen. Soo heeft Joseph dan geseyd tot dit volck: Ziet / als gy u aenmerkt / Pharao bezit u-lieden ende uwe Land / neemt hoerzel / ende bezayd de velden / op dat gy vruchten mocht hebben. Het vyfde deel zult gy den Koning geben / en de vier andere deelen laet ik u-lieden tot zaedsel / ende om te eten hoor uwe huysgezin / ende ure kinderen. De welke geantwoord hebben: Onze zalighheyt is in ure handen alleen / Beer / aenziet ons ende wy zullen den Koning

en ons Land zullen u toebehooren, koopt ons ten dienste van den Koning, ende geest ons zaed-koozn, op dat, by gebrek van Akker-lieden, het Land niet geheel woest en woer. Soo heeft dan Joseph al het Land van Egypten gekogt, een iegelyk verkoopende zyne erbe, om den grooten honger. En hy heeft dat aen Pharao onderwoerpen, en het Landvolck van de uytterste paelen van Egypten, tot het laeste eijnde toe, sonder des Priesters Land, het welck hun-lieden van den Koning gegeven was. De welke ook uyt de gemeyne scheuren gezette spijs gegeven wierb, en daerom en zyn sy niet bedwongen geweest hun Land te verkoopen. Soo heeft dan Joseph geseyd tot dit volck: Ziet, als gij nu aenmerkt, Pharao bezit u-lieden en uwe Land, neemt hoerzel, en bezayd de velden, op dat gij vruchten mocht hebben. Het vyfde deel zult gij den Koning geben, de vier andere deelen laet ik u-lieden tot zaedsel, ende om te eten hoor uwe huysgezin, ende ure kinderen. De welke geantwoord hebben: Onze zalighheyt is in ure handen alleen, Beer, aenziet ons ende wy zullen den

bybelijck dienen. Van dien tyd voort tot dezen dag toe / soo word den Koning in geheel het Land van Egypten het bysde deel betaelt / ende dit is gewoonten als eene Wet / sonder het Land des Priesters / het welk by was van deze conbitten. Als dus heeft Israeel gewoont in Egypten / dat is in het Land van Gessen / en heeft dat beseten / en het is boven maeten zeer vermeerderd ende vermenigvuldigt / ende hy heeft daer geleest zeventien jaeren / ende alle de dagen zyns levens zyn gewoonten hondert en zeben-en-beertig jaeren / en als hy zag dat zynen sterfdag naekte / heeft hy zynen Zoon Joseph geroepen / ende hem geseyd: Als 't dat ik gratie dooz u verbonden hebbe / soo legt uwe hand onder myne oye / ende gy zult mij vermenigvuldigen ende getrouwigheyt doen / dat gy mij niet en begraeft in Egypten; maer dat ik slaep met myne Vaders / ende werdt my uyt dit Land / en begraeft my in het graf van myne Ouders. Ende Joseph heeft hem geantwoord: Ik zal doen het gene gy mij bevolen hebt. Van zeyde hy: Sweert my dit. Den welken sweerende / sendad Israeel Godt.

Koning bydesek dienen. Van dien tyd voort tot dezen dag toe, soo word den Koning in geheel het Land van Egypten het bysde deel betaelt, ende dit is gewoonten als eene Wet, sonder het Land des Priesters, het welk by was van dese condition, Als dus heeft Israeel gewoont in Egypten, dat is in het Land van Gessen, ende heeft dat beseten, en het is boven maeten zeer vermeerderd en vermenigvuldigt, ende hy heeft daer geleest zeventien jaeren, en alle de dagen sijn levens zyn gewoonten hondert en zeben-en-beertig jaeren, ende als hy zag dat sijnen sterfdag naekte, heeft hy zynen Zoon Joseph geroepen, ende hem geseyd: Ik 't dat ik gratie voor u gebonden hebbe, soo legt uwen hand onder myne oye, en gy zult mij vermenigvuldigen ende getrouwigheyt doen; dat gy mij niet en begraeft in Egypten; maer dat ik slaep met myne Vaders, ende werdt mij uyt dit Land, en begraeft mij in het graf van myne Ouders. ende Joseph heeft hem geantwoord: Ik zal doen het gene gij mij bevolen hebt. Dan zeyde hy, zbeert mij dit. Den welken zbeerende, sendad Israeel Godt.

Jacob word krank, ende gebenedyd JOSEPHS Kinderen.

Deze dingen aldus geschied zynde / wierd Joseph geuaberschap / dat zynen Vader krank was / den welken mede genomen hebbende desz zyne Zonen Manasses en Ephraim heeft begonst te rezzen / en aen den vuden Man is geseyd: Ziet uwen Zoon Joseph komt tot n. Den welken versterkt wезende / zat in het bedde. Ende als Joseph binnen by hem gekomen was / heeft hy geseyd: Godt Almachtig heeft my gepenbaert tot Susa / welke is in het Land van Chanaan / en hy heeft my gedenebyg / en geseyd: Ik zal u vermeerderen ende vermenigvuldigen / ende ik zal u maeken tot groote menigte van volk / ende zal u dat Land geben aen uwe zaed maer u tot eene eeuwige bezittinge. Daerom uwe twee Zonen die u gedaoren zyn in het Land van Egypten / eer ik hier tot u kuaem / zullen de myne wезen / Ephraim ende Manasses die zullen mij gerekent woerden gelyk Ruben ende Simeon. Maer de andere die gy krygen zult naer deze / die zullen de uwe zyn / en zullen met hunder Broederen naem ge-

Deze dingen aldus geschied zynde, bhiert Joseph geuaberschap dat zynen Vader krank was, den welken mede genomen hebbende desz zyne Zonen Manasses ende Ephraim, heeft begonst te rezzen, en aen den vuden Man is geseyd: ziet u uwen Zoon Joseph komt tot u. Den welken versterkt wезende, zat in het bedde. En als Joseph binnen by hem gekomen was, heeft hy geseyd: Godt Almachtig heeft my gepenbaert tot Susa, welke is in het Land van Chanaan, ende hy heeft my gebenedyd ende geseyd: Ik zal u vermeerderen ende vermenigvuldigen, ende zal u maeken tot groote menigte van volk, ende ik zal u dat Land geben, ende aen uwe zaed naer u tot eene eeuwige bezittinge. Daerom uwe twee Zonen die u geboren zyn in het Land van Egypten, eer ik hier tot u kuaem, zullen de myne wезen, Ephraim en Manasses die zullen mij gerekent worden gelyk Ruben en Simeon. Maer de andere die gy krygen zult naer deze, die zullen de uwe zyn en zullen met hunder Broederen naem ge-

noemt worden in hunne erben: Want als ik hiwaem by Mesopotanien / soo is my Rachel afgestorben in het Land van Chanaan / op den zelven weg / en het was in den Tente-tyd / en ik hiwaem dan in Ephrata / ende ik begraeft haer ontrent den weg van Ephrata / die anders genaemt was Bethlehem. En als hy Josephs Zonen zag / soo zegde hy tot hem wie zyn dese? Hy heeft geantwoord: dese zyn myne Zonen / die my Godt gegeuen heeft ter dezer plaetze; dzengt hun / zegde hy / tot my / op dat ik hun mag gebenedyden. Want Israels oogen verbugstert van grooten onderdom / en hy en konde niet klaerlyk zien. En als zy hem aengesocht waeren / hun kussende en omhelsende / heeft hy geseyd tot zynen Zoon: Ik en ben niet bedrogen gebreeft van u te aenschouwen / en daer toe heeft my Godt uw zaet getoond. En als Joseph de kinderen van den schoot zyns Vaders genomen had / soo heeft hy aenbeden neder ter aerde. En hy stelde Ephraim aen sene rechter hand / dat is aen Israels linker hand; Maer Manasse stelde hy aen zyne linker hand / te weten / aen zyns Vaders rechter hand / Ende alsoo dzagt

noemt worden in hunne erben: want als ik kbaem van Mesopotanien, soo is my Rachel afgestorben in het Land van Chanaan, op den zelven weg, en het was in den Tente-tyd, ende ik kbaem dan in Ephrata en ik begraeft haer ontrent den weg van Ephrata, die anders genaemt word Bethlehem. En als hy Josephs Zonen zag, soo zede hy tot hem: Wie zyn dese? Hy heeft geantwoord: dese zyn myne Zonen, die my Godt gegeuen heeft ter dezer plaetze: brengt hun zede hy, tot my, op dat ik hun mag gebenedyden. Want Israels oogen verbugstert van grooten onderdom, en hy en konde niet klaerlyk zien. En als zy hem aengeboegd waeren, hun kussende en omhelsende, heeft hy geseyd tot zynen Zoon: Ik en ben niet bedrogen gebreeft van u te aenschouwen, en daer toe heeft my Godt ook uw zaet getoond. En als Joseph de kinderen van den schoot zyns Vaders genomen had, soo heeft hy aenbeden neder ter aerde. En hy stelde Ephraim aen sene rechter hand, dat is, aen Israels linker hand; maer Manasse stelde hy aen zyne linker hand, te weten aen sene Vaders rechter hand, ende alsoo bragt

hy die beyde aen hem. Den welken hem uytreyken zyne rechter hand / heeft die gelegd op het hoofd van den jongsten Broeder Ephraim / en zyne linker hand op het hoofd van Manasse / die voor geboren was / wisselende zyne handen. En Jacob heeft Josephs Zonen gebenedyd en geseyd: Godt voor wiens Menschijm myne Vaders Manasse en Isaac getwandelt hebben / Godt / die my voert van myne jongheyd af tot dezen dag toe / den Engel die my verlost heeft van kwaet / wille deze kinderen gebenedyden / ende laet mynen naem aenroepen worden over hun-tieden / ook de naemen myner Vaders Manasse en Isaac / en doe hun wassen tot menigte op de aerde. Maer Joseph ziende dat zynen Vader zyne rechter hand gelegd had op het hoofd van Ephraim / heeft dit swaerlyk genomen / ende zyns Vaders hand grypente / heeft die getracht te lichten van Ephraims hoofd en te verleggen op Manasses hoofd. En hy heeft tot zynen Vader geseyd: het en behoort alsoo niet Vader: want bien is den eerst geboren / legt uwe rechter hand op zyn hoofd. Den welken al weggerende zeyde:

hy die beyde aen hem. Den welken hem uytreykende zyne rechter hand, heeft die gelegd op het hoofd van den jongsten Broeder Ephraim, en zyne linker hand op het hoofd van Manasse, die voor geboren was, wisselende zyne handen. En Jacob heeft Josephs Zonen gebenedyd: en geseyd: Godt, voor wiens aenschijn mijne Vaders Abraham en Isaac gebandelt hebben, Godt, die mij voert van mijne jongheyd af tot desen dag toe, den Engel die mij verlost heeft van kwaet, wille deze kinderen gebenedyden, en laet te mijnen naem aenroepen worden over hun-tieden, ook de naemen mijner Vaders Abraham en Isaac, en doe hun wassen tot menigte op de aerde. Maer Joseph ziende dat zynen Vader zyne rechter hand gelegd had op het hoofd van Ephraim heeft dit swaerlyk genomen, en zyns Vaders hand grypente, heeft die getracht te lichten van Ephraims hoofd. En hij heeft tot zynen Vader geseyd: Het en behoort alsoo niet Vader: want bien is den eerst geboren, legt uwe rechter hand op zyn hoofd. Den welken al weigerende zeyde: Ik beters bet, mijnen Zoon, ik

wete wel / bezen zal ook wel tot
deel volk wesen / en vermenig-
vuldigt worden; maer zynen
jongsten Broeder zal meerder
worden als hy / en zyn zaed zal
waffen tot vele natien / ende hy
heeft hun op dien tyd gebenedyd /
zeggende: hoor u zal Israel ge-
benedyd worden / ende men zal
zeggen: Godt wille doen ge-
lyk Ephraim en Manasse. En
hy heeft Ephraim hoor Manasse
sest gesteld / en hy heeft tot Jo-
seph zynen Zoon geseyd: Ziet:
ik sterbe / ende Godt zal met u
wzen / en u weder leyden tot het
Land uwer Vaders: Ik geve u
een deel dugten uwe Broeders /
het welk ik met myn sweerb en
dogen uyt de handen der Amo-
reers verwoerden hebbe.

HET XII. KAPITTEL.

Hoe JACOB alle zyne Kinderen
zonder gebenedyd, en hy sterft.

Ende Jacob heeft zyne Kin-
deren geroepen / ende ge-
segt tot hun-lieben: vergaert u /
dat ik u te kenne geve het gene
u toekomende is in deze laeste
dagen Vergaert u / hoorz Ja-
cobs Kinderen / hoorz Israel
uwen Vader. Kuden mynen
ersten geboren / gy zyt myne
sterktheyd ende het beginzel van
myn lyden. Den ersten in de
gave / den meesten van bevelen /
gy zyt uytgestort gelyk water /

bbete. bbet, desen zal ook bbet tot
deel volk bbegen, en vermenigvul-
digt bborden; maer zynen jongsten
Broeder zal meerder bborden als
hy, en zyn zaed zal bbasten tot vele
naticn, en hy heeft hun op die tyd
gebenedyd, seggende: Voor u zal Is-
rael gebenedyd bborden, en men zal
zeggen: Godt bbille u doen gelyk
Ephraim en Manasse. En hy heeft
Ephraim voor Manasse gesteld, en
hy heeft tot Joseph zynen Zoon geseyd
Ziet ik sterbe, en Godt zal met u
bbegen, en u bbeder leyden tot het
Land uwer Vaders. Ik geve u een
deel duyten uwe Broeders, het bbek
ik met mijn sbbeerb en hoge uyt de han-
den der Amoreers verbborden hebbe.

besonder gebenedyd, en hy sterft.

Ende Jacob heeft zyne Kinderen
geroepen, ende geseyd tot hun-
licden: Vergaert u dat ik u te
kenne geve, dat u toekomende is
in dese laeste dagen. Vergaert u,
hoord Jacobs Kinderen, hoord Israel
uwen Vader. Kuden mijnen eersten
geboren, gij zyt mijne sterktheyd
en het beginsel van mijn lyden. Den eer-
sten in de gave, den meesten van be-
velen, gij zyt uytgestort gelyk water,

en waer niet / want gy hebt ge-
kloppen op uwe Vaders bedde /
ende zyne rustplaets besmet.
Simeon en Levi / broeders /
strydende instrumenten der woos-
theyd. In hunnen raed en moet
myne ziele niet komen / ende in
huane vergaeringe en zy myne
glorie niet / want in huane to-
kenen zy de man geboob / en
met hunnen wil hebben zy den
muur ondergraeben. Vermale-
dyt zy hunnen to- / want hy
hertuechig si / ende huane ver-
volgentheyd: want die hart is /
ik zal u verbeylen in Jacob / en
hun verbeylen in Israel. Juda /
uwe Broeder zullen u lobben /
uwe handen zullen in de necken
uwer byanden wzen / uwe Va-
ders Zonen zullen u aenbid-
den. Juda / gy zyt een jong van
eenen Leub, mynen Zoon, gy
zyt opgegaen tot den roof / en
enstande zyt gy neder gelegen
als eenen Leub / en gelyk eene
Leubinne / wie zal hem ont-
werken? Den Scepter en zal
van Juda niet afgenomen wor-
den / nochte den Woort uyt zyne
bije / tot dat hy kome die geson-
den zal worden / en zal het ver-
heiden der byenen zyn / kin-
den zyn beulen aen den Wyn-
stok / ende aen den Wynstok
mynen Zoon / zyne Ezelin

en bbast niet, bbant gy hebt geklo-
men op uwe Vaders bedde, en zyne
rustplaets besmet. Simeon en Le-
vi, gebroeders, strydende instrumens
ten der woosheyd. In hunnen raed en
moet myne ziele niet komen, en in
huane vergaeringe en zy myne glorie
niet, bbant in hunnen to-kenen zy
den man gedood, en met hunnen wil
hebben zy den muur ondergraeben.
Vermaledyt zy hunnen to-kenen, bbant
hy hertuechig is, en huane ver-
volgentheyd: bbant die hart is, ik zal
hun verbeylen in Jacob, en hun vera-
olgen in Israel. Juda, uwe Broe-
ders zullen u lobben, uwe handen zull-
en in de necken uwer byanden bbe-
zen, uwe Vaders Zonen zullen u
aenbidden, Juda, gy zyt een jong
van eenen Leub, mynen Zoon, gy
zyt opgegaen tot den roof, rusten-
de, gy zyt nedergelegen als eenen
Leub, en gelyk eene Leubinne,
wie zal hem ontbeken? Den
Scepter en zal van Juda niet afge-
nomen bborden, nochte den Woort uyt
sine dye, tot dat hy kome die gesonden
zal bborden, en hy zal het verbeiden
der byenen zyn, bindende zyn beu-
len aen den Wynstok, ende aen den
Wynstok. mynen Zoon, zyne
Ezelin

ne. Hy zal zyn kleed in den wyjn wasschen / ende zynen Mantel in het bloed van de Wyndruppen / zyne oogen zyn schoonder als wyjn / ende zyne tanben switter als melk. Zabulon zal op den hebet der zee woonen / ende in de Vaeren der Schepen genaen tot Sidon. Issachar eenen sterken Ezel liggende tussehen de paelen / hy heeft de ruste besien dat zy goed was / en de aerde dat zy de beste was / en hy heeft zyne schouderen daer onder gesteld om te draegen / en is gewozen dienende onder tribut. Dan zal ook zyn volk voerleuen gelijc een ander geslagt in Israel. Laet Dan worden een slange in den bweg, en een gevoert Serpent in het pad / luytende des Peerds klouwen / dat den bergh der achterwaerts oberballe / Peere / in zal ulven Zalig-geber veruachten. Gad zal gerozt booz hem bechten / en hy zal van achter gerozt worden. Aser zyn Brood is vet / en hy zal de herten der Koningen lust geuen. Nephtali is eenen uytgelaeten Hert / schoone uytspaeke geuende. Een en aenwaffenden Zoon is Joseph / en schoon van aensien / de Dogteren hebben gesloopen op de mueren; maer zy hebben hem bergaemt en geheuen / ende hebben

Ezelinne, hy zal zyn kleed in den bben bbasschen, en zynen Mantel in het bloed van de Wyndruppen, zyne vogen sijn schoonder als bben, en zyne tanden bbitter als melk. Zabulon zal op den oeben der zee bboonen, en in de Vaeren der Schepen genaekende tot Sidon. Issachar eenen sterken Ezel liggende tussehen de paelen, hy heeft de ruste gezien dat ze goed bbaet, en de aerde dat ze de beste bbaet, en hy heeft zyne schouderen daer onder gestelt om te draegen, en is gebboorden dienende onder tribut. Dan zal ook zyn volk voerdeelen gelijc een ander Geslagt in Israel. Laet Dan worden een slange in den bweg, en een gevoert Serpent in het pad, luytende des Peerds klouwen, dat den bergh der achterbbaerte oberballe, Peere, ik zal ubben Zalig-geber verbbagten. Gad zal gerozt booz hem bechten, en hy zal van achter gerozt bboorden. Aser zyn brood is vet, en hy zal de herten der Koningen lust geuen. Nephtali is eenen uytgelaeten hert, schoone uytspaeke geuende. Een en aenbbassenden Zoon is Joseph, en schoon van aensien, de Dogteren hebben gesloopen op de mueren; maer se hebben hem bergaemt, en gekeuen, ende hebben

hem bengt de gene die schigten hebben. Zynen bogen is in den sterken geseten / ende de handen van zyne ermen / ende de handen zyn ontbonden booz de handen des machtigen van Jacob / daer uyt is den herder gekomen / den steun van Israel. Uwz Daders God zal ulven helper wezen / en den Almachtigen zal u geuebyden met de Benedictie des Vemeis van uaden / met de Benedictie des Afgronds nederswaerts liggende / met de Benedictie der hoosten en des anghs. De geuebydingen uwz Daders zyn versterkt booz zynder Daders geuebydingen / tot dat kwam de begerde der eeuwigge heubelen. Laet hun worden in het hoofd van Joseph / en op den Hoofd-top des Nazarenschen / onder zyne Broederen. Benjamin eenen grypden wolf des mozzens booz zal hy den roof eten / en des abonds de roouwen beyten. Alle dese zyn in de twaelf Geslaegen van Israel. Dese dingen heeft hun-lieden Dader tot hun-lieden gesproken / ende heeft elk geuebyd met zyne eiggene Benedictie / en hun-lieden beuolen / zeggende: Ik boozde versaemt met myn volk / begraest my met myne Daders in de bbbuel Spelonke / die

hem bengt de gene die schigten hebben. Zynen bogen is in den sterken geseten, en de handen van zyne ermen, en de handen zyn ontbonden door de handen des machtigen van Jacob, daer uyt is den herder gekomen, den steun van Israel. uwz Daders God zal ubben helper bbesen, en den Almachtigen zal u gebenedyden met de Benedictie des Vemeis van vaden, met de Benedictie des afgronds nedersbbaerts liggende, met de Benedictie der boosten en des anghs. De gebenedydinge ubbe Daders zyn versterkt door zender Daders Gebenedydingen, tot dat kwam de begerde der eeuwigge heubelen. Laet hun worden in het hoofd van Joseph, en op den Hoofdtop des Nazarenschen, onder zyne Broederen. Benjamin eenen grypden den bboff, des morgens broeg zal hy den roof eten, en des abonds de roouwen deyten. Alle dese zyn in de twaelf Geslaegen van Israel. Dese dingen heeft hun-lieden Dader tot hun-lieden gesproken, ende heeft elk gebenedy met zyne eiggene Benedictie ende hun-lieden beuolen, zeggende Ik boozde versaemt met myn volk, begraest my met myne Daders in de bbbuel Spelonke,

daer is op 'ben Akker van Ephron den Hetjiter tegen ober manabre in het Land van Chanaan, welke Speltonke met den Akker Abzaham gekogt heeft tot een Erf-graf / daer hebben zy hem begraeben / ende Sara syne Wyfzouwe. Daer is Arael begraeben met Rebecca syne Wyfzouwe / ende daer ligt Lia ook begraeben / ende als volgend waeren de geboden / waer mede hy syne kinderen ontweeg / soo heeft hy zyne doeten vergaert op het bedden / en hy is overleden / en toegeboegt aen zyn volk.

HET XIII. KAPITTEL.

Hoe JOSEPH zyns Vaders Lichaem voert naer Chanaan, beweent syne dood, troost zyne Broeders, laft gegeven hebbende van zyne begravingen, sterft.

Het welke Joseph ziende / viel hy op zyns Vaders aenzigt / weenende en hem kussende / ende heeft zyne Dienaers de medecynen bevolen / dat zy zynen Vader met kostelyke speteryen zouden zalven. Ende als sy volbragten het gene hun geboden was / zyn'er veertig dagen overgegaen (want deze was de maniere der gezalfde doode lichaemen) Ende Egypten beweende hem seventig dagen, en als de dagen der beschreyinge ober waeren / sprak Joseph tot het Wyfzouwe

Die daer is op den Akker van Ephron den Hetjiter tegen ober manabre in het Land van Chanaan, welke Speltonken met den Akker Abraham gekogt heeft van Ephron den Hetjiter tot een Erf-graf, daer hebben sy hem begraeben, ende Sara syne Wyfzouwe. Daer is Arael begraeben met Rebecca syne Wyfzouwe, en daer ligt Lia ook begraeben, en als volgend vbaeren de geboden, vbaer mede hy zyne kinderen ontweeg, soo heeft hy syne doeten vergaert op het bedden, en is overleden, en toegeboegt aen zyn volk.

Het welke Joseph ziende, viel hy op zyns Vaders aenzigt, vbeende en hem kussende, en hy heeft zyne Dienaers de medecynen bevolen, dat zy zynen Vader met kostelyke speteryen zouden zalven. En als zij volbragten het gene hun geboden vbaer, zyn'er veertig dagen overgegaen (vbaer deze vbaer de maniere der gezalfde doode lichaemen) ende Egypten vbeende hem seventig dagen, ende als de dagen der beschreyinge ober vbaeren, sprak Joseph tot het Wyfzouwe

zyn van Pharao: Is 't dat ik gratie hoor uwe ogen gebonden hebbe, soo segt het in de voren van Pharao, aenz gezien dat mynen Vader my besvoren heeft, zeggende: Siet, ik sterbe, gy zult my begraeben in het graf / het welk ik hoor my begraeben hebbe in het Land van Chanaan. Daerom laet mij optrekken en mynen Vader begraeben, en ik zal vbeder komen, ende Pharao heeft tot hem geseyd: Trekt opvbaert, en begraeft vbben Vader alzoo gy besvoren zyt. Ende als hy opvbaert reysde / soo zyn alle de Ouders van Pharaos Wyfzouwe met hem gegaen / ende alle de oudste des Lands van Egypten, Josephs Wyfzouwe met zyne Broeders, zander hunne kleyne kinderen / en kleyn Wee / ende groot Wee / de welke zy in het Land van Gessen gelaeten hadden / ende hy had ook in zyn gezelschap Wagens ende volk te peerde / soo dat het eenen grooten hoop volk geloozden is. Ende zy zyn gekomen tot de vlakte van Atad / de welke gelegen is ober de Aozbane / allwaer zy de Aytbaert haubende / met groot ende machtig misbaer seuen dagen overgebragt hebben / het welk als de ingezetene des

gezin van Pharao: Is 't dat ik gratie hoor uwe ogen gebonden hebbe, soo segt het in de voren van Pharao, aenz gezien dat mynen Vader my besvoren heeft, zeggende: Siet, ik sterbe, gy zult my begraeben in het Graf, het welke ik hoor mij begraeben hebbe in het Land van Chanaan. Daerom laet mij optrekken en mynen Vader begraeben, en ik zal vbeder komen, ende Pharao heeft tot hem geseyd: Trekt opvbaert, en begraeft vbben Vader alzoo gy besvoren zyt. Ende als hy opvbaert reysde, soo zyn alle de Ouders van Pharaos Wyfzouwe met hem gegaen, ende alle de oudste des Lands van Egypten, Josephs Wyfzouwe met zyne Broeders, zander hunne kleyne kinderen, en kleyn Wee, en groot Wee, de welke sy in het Land van Gessen gelaeten hadden, ende hy had ook in zyn gezelschap vbagena ende volk te peerde, soo dat het eenen grooten hoop volk geloozden is. En zij zyn gekomen tot de vlakte van Atad, de welke gelegen is ober de Jordane, alvbaer zij de vjbaer houbende, met groot ende machtig misbaer seuen dagen overgebragt hebben, het welke als de ingezetene des

Tant van Chanaan gezien hebben / soo zegden zy : Deze is eene zeer groote beschrijvinge vooz de Egyptenaeren. Ende daerom hebben zy die plaetze genoemt de beschrijvinge van Egypten. Zoo hebben van Harons kinderen gebaen gelijc hy hun-lieden bevolen had / ende hebben hem gebaegen in het Land van Chanaan / en begraven in de dobbele Spelonke / de welcke Abraham met den Waker gekogt had tot een Erf-gravenisse van Ephron den Hetjiter / tegen over het aenschouwen van Mamuze. Ende Joseph is wederom gegaen met zyne Broeders / ende met al het gezelschap / als hy zynen Wader begraven hadde / wie nu doot wezenbe / vzegeben zyne Broeders / ende syzaeken onder mal-kinderen : Dat hy by geval niet gebachtig en zy het onrecht het welc hy geleben heeft / ende ons loone vooz al het kwaet het welc wy hem gebaen hebben. Dus hebben zy hem te kennen gegeven / zeggen : Wten Wader heeft ons bevolen eer hy sterft / dat wy u dit met zynen woorden zonden zeggen : Ik bidde u / dat gy vergeten bbikt dat groote misdad ubber Broeders / ende de zonde ende argheyd

setene de Lande van Chanaan gezien hebben, soo zerden ze: Sese is eene seer groote beschrijvinge voor de Egyptenaeren. En daerom hebben ze die plaetze genoemt de beschrijvinge van Egypten. Zoo hebben van Jacobs kinderen gedaen gelijc hy hun-lieden bevolen had, en hebben hem gedraegen in het Land van Chanaan, en begraven in de dobbele Spelonke, de welke Abraham met den Akker gekogt had tot eene Erf-gravenisse van Ephron den Hetjiter, tegen over 't aenschouwen van Mamuze. En Joseph is wederom gegaen met zyne Broeders, ende met al het gezelschap, als hy zynen Wader begraven hadde, blic nu doot bbezende, breesden zyne Broeders, en spracken onder mal-kinderen: Dat hy by geval niet gedagtig en ze het onrecht het welke hy geleben heeft, en ons loone voor al het kwaet het welke by hem aengedaen hebben. Sue hebben zy hem te kennen gegeven, zeggende: ubben Wader heeft ons bevolen eer hy sterft, dat by u dit met zynen woorden zonden zeggen: Ik bidde u, dat gy vergeten bbikt de groote misdad ubber Broeders, ende de zonde ende argheyd

argheyd die zy tegen u bedreben hebben, hebben ende wy hebben u ook dat gy de Dienaeren Gots uw Broeders dit onrecht bergeben wilt. Als Joseph deze woorden hoorde / soo wende hy / en zyne Broeders kwaemen tot hy hem / ende aenbiddende gebogen ter aerde / hebben zy gezegd : Wy zyn uwe Dienaers / tot de welke hy antwoorde: En wilt niet vzezen / mogen wy Gots wille wederstaen? Gy hebt kwaet van my gebacht: maer Gots heeft dat in het goed verkeert / op dat hy my verheffen zoude / alsoo gy ziet ter bezet tyd / en op dat hy veel volk behouden zoude. En wilt niet vzezen / ik zal u waeren / ende uwe klegne kinderen / ende hy heeft hun gestroost / ende zoetelijc ende zagt aengesproken. Ende Joseph heeft in Egypten gewoont met geheel zyns Waders Huisgezin / ende geleest hondert ende thien jaeren. Ende hy heeft Ephraims kinderen gezien / ende hun-lieden afkomste. En de kinderen van Machir / Zoon van Manasse / zyn geboren op Josephs schoot. En als deze dingen geschied waeren / soo heeft Joseph geseyd tot zyne Broeders / naer myne doot zal ik Gots besoecken / en u doen op-

die ze tegen u bedreben hebben, hebben ende wy hebben u ook dat gy de Dienaeren Gots ubbe Waders dit onrecht bergeben bbikt. Als Joseph deze bhoorden hoorde, soo wende hy / ende zyne Broeders kwaemen tot hy hem, ende aenbiddende gebogen ter aerde, hebben se hem geseyd: Wy zyn uwe Dienaers, tot de welke hy antwoorde: En bbikt niet vzezen, mogen by Gots wille wederstaen? Gy hebt kwaet van my gedacht, maer Gots heeft dat in het goed verkeert, op dat hy my verheffen soude, alsoo gy ziet ter dezer tyd, en op dat hy veel volk behouden zoude. En bbikt niet vzezen, ik zal u waeren en ubbe klegne kinderen, ende hy heeft hun getroost, ende zoetelijc en zagt aengesproken. En Joseph heeft in Egypten gebwoont met geheel zyne Waders Huisgezin, ende geleest hondert en thien jaeren. En hy heeft Ephraims kinderen gezien, ende hun-lieden afkomste. En de kinderen van Machir Zoon van Manasse, zyn geboren op Josephs schoot. Ende als deze dingen geschied bbaeren, zoo heeft Joseph geseyd tot zyne Broeders: Naer mijne doot zal ik Gots besoecken, ende u doen op-

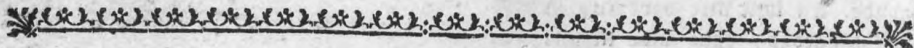
56 DE SCHOONE HISTORIE VAN JOSEPH.

trekken uyt dit Land naer het Land het welk hy Wuzaham / Iffaar ende Jacod toegesworen heeft. Ende als hy hun-lieben gesworen hadde / ende geseyt: Godt zal u-lieben bezoeken / draegt myne beenderen met u weg van hier / soo is hy gestorven / verhoft hebbende zyn leven van hondert en thien jaeren. En met kostelyke Specerijen gezalft zynde / is hy gelyt in eene kiste in het Land van Egypten.

trekken uyt dit Land naer het Land het welk hy Abraham, Iffaac en Jacob toegesworen heeft. Ende als hij hun-lieben gesworen hadde, ende geseyd: Godt zal u lieden bezoeken, draegt mijne beenderen met u weg van hier, soo is hy gestorven, verhoft hebbende zyn leven in hondert en thien jaeren. En met kostelyke Specerijen gezalft zijnde, is gelyt in eene kiste in het Land van Egypten.

E Y N D E.

GOEDKEURINGE.

DE Schoone Historie van den Vroomen en Godtvruchtigen Jongeling JOSEPH, zal zoo tot het aenmerken van de wondere voorzienigheyd Godts, als de groote Exempels van Deugden, die in de zelve bevonden worden, zal tot profyt mogen herdrukt worden.

Gegeven tot Brugge, den 27 Augusti 1764.

A VAN TIENEVELT, Achid. Lib. Cenfor.

comple J.

Handwritten note on a strip of paper, partially obscured and difficult to read.

trekken uyt dit Land naer het Land het welk hy Muzaham / Afaac ende Jacoë toegesworen heeft. Ende als hy hun-lieben gesworen hadde / ende geseyt: Gode zal u-lieben bezoeken / dzægt myne kneuberen met u weg van hier / soo is hy gestorven / verhoft hebbende zyn leven van hondert en thien jaeren. En met kostelyke Specerijen gezalfte zynde / is hy geteyt in eene kiste in het Land van Egypten.

trekken uyt dit Land naer het Land het welk hy Abraham, Isaac en Jacob toegesworen heeft. Ende als hy hun-lieben gesworen hadde, ende geseyd: Gode zal u-lieben bezoeken, draegt mijne kneuberen met u weg van hier, soo is hy gestorven, verhoft hebbende zyn leven van hondert en thien jaeren. En met kostelyke Specerijen gezalfte zijnde, is hy geteyt in eene kiste in het Land van Egypten.

E Y N D E.

GOEDKEURINGE.

DE Schoone Historie van den Vroomen en Godtvruchtigen Jongeling JOSEPH, zal zoo tot het aenmerken van de wondere voorzienigheyd Godts, als de groote Exempels van Deugden, die in de zelve bevonden worden, zal tot profyt mogen herdrukt worden.

Gegeven tot Brugge, den 27 Augusti 1764.

A VAN TIENEVELT, Achid. Lib. Censor.

comple J.

